

Извештај

Истражување за користење на дигитални алатки од страна на граѓаните и креирање на проценка на дигитален јаз

ИЗВЕШТАЈ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО ЗА
КОРИСТЕЊЕ НА ДИГИТАЛНИ АЛАТКИ ОД
СТРАНА НА ГРАЃАНИТЕ И КРЕИРАЊЕ НА
ПРОЦЕНКА НА ДИГИТАЛЕН ЈАЗ

Содржина

1	Вовед и цел на истражувањето	4
2	Методологија	5
3	Клучни наоди	6
4	Резултати и анализа по тематски области	12
4.1	Технологија за дигитално поврзување	12
4.1.1	Пристап до електрична енергија, телевизија и Интернет во домаќинствата	12
4.1.2	Дигитално работно опкружување: компјутери и поврзување	15
4.2	Користење и сопственост на дигиталните уреди	17
4.2.1	Пристап до технологија, употреба и инклузивност во домаќинствата	19
4.2.2	Предизвици за дигитално вклучување	24
4.3	Вештини за дигитална писменост	25
4.3.1	Инклузивен пристап до технологија: проценка на попречености и достапност на асистивна информатичка технологија	28
4.4	Дигитална добросостојба	29
4.5	Дигитални јавни услуги	33
4.5.1	Користење на националната платформа е-Услуги, нивоа на задоволство и потенцијални области за подобрување	36
4.5.2	Граѓански перспективи: онлајн општински услуги, искуства и дигитализација	40
4.5.3	Предвидување на технолошките влијанија: Истражување за идните перспективи и пристапноста во Северна Македонија	44
4.6	Дигитална култура	45
5	Демографија	51

1 Вовед и цел на истражувањето

Дигиталната трансформација на јавната администрација е од суштинско значење за функционирањето на државата на сите нивоа во последните години. Неспорните ефекти од дигитализацијата се подобрена транспарентност и доверба на граѓаните кон институциите како и подобри социо-економски услови за развој. Во Северна Македонија, политичките приоритети за дигитализација во последните години доведоа до создавање на различни програми и национална алатка за дигитални јавни услуги. Сепак, процесите на дигитализација на локално ниво заостануваат, што резултира со многу ограничен број електронски услуги достапни за граѓаните. За да се модернизираат општините и нивните јавни услуги, неопходно е да се изградат ИТ знаењата и вештините како и да се прилагодат внатрешните работни процеси. Дополнително, за да се одговори на повеќедимензионалниот предизвик на дигитализацијата, треба да се земат предвид различни аспекти како што се: транспарентност и споделување на јавни податоци, развој на е-вештини кај граѓаните и дигитален јаз, сајбер безбедност и дигитален идентитет. Техничките и финансиските капацитети на општините за спроведување на процесите на дигитална трансформација се многу слаби. Бројот на општини кои имаат ИТ потенцијал во однос на опрема и човечки ресурси е ограничен. Повеќето општини се борат да обезбедат основни ИТ услуги и внатрешно и кон граѓаните. Поради сериозните разлики во дигиталната подготвеност на општините, тие не се во можност да обезбедат некои функционални и безбедни дигитални решенија. За справување со овие предизвици, единиците на локалната самоуправа го користат инструментот меѓуопштинска соработка (МОС) како алатка за заедничко извршување на законски доделената функција и обезбедување јавни услуги за граѓаните. Со цел да се одговори на горенаведените предизвици, проектот „Македонски модел на е-Општина“ финансиран од Министерството за финансии на Република Словачка (МФСР), се занимава со меѓуопштинска соработка (МОС) како една од опциите за обезбедување рамномерен дигитален развој на општините. Евалуацијата на УНДП на искуствата од меѓуопштинската соработка открива дека 77,5% од општините склучиле конкретен договор за меѓуопштинска соработка, што е добра основа за надградба. Истата евалуација открива и бројни финансиски и нефинансиски придобивки од МОС, особено за руралните и малите урбани општини со ограничени капацитети и ресурси. Комбинацијата на финансиски и човечки ресурси со цел да се обезбедат подобри услуги за граѓаните е адекватно решение кое може да придонесе кон дигиталната трансформација на локално ниво. Во последните години, УНДП беше активно вклучен и во промовирањето на меѓуопштинската соработка и во дигитализацијата на општините преку развивање на сеопфатна проценка на е-подготвеноста на единиците на локалната самоуправа и методологија за дигитална трансформација на општините. Овие анализи доведоа до имплементација на националниот модел на е-Општина кој моментално се пилотира во општина Велес, како дел од проектот „Македонски модел на е-Општина“.

Општа цел на проектот е да се поттикне дигиталната трансформација на општините во Северна Македонија преку обезбедување континуирана поддршка во зајакнувањето на нивните капацитети за испорака на е-услуги за граѓаните. Оттука произлезе потребата од мерење на користењето на дигиталните алатки од страна на граѓаните и креирање на извештај за дигитален јаз. Поточно, проектот поддржува дигитализација на услугите во партнерство на две или повеќе општини преку користење на механизмот за меѓуопштинска соработка, што ќе овозможи комбинирање и споделување на финансиските и човечките ресурси меѓу општините, со што ќе се намалат трошоците и ќе се зголеми ефикасноста.

Целта на ова истражување и на Проценката на дигиталниот јаз е да се идентификуваат главните предизвици за пристапноста до ИТ алатките и дигиталната писменост кај граѓаните. Покрај тоа, целта е и да се искористат податоците за да се планираат и предложат нови дигитални алатки кои одат рака под рака со адекватното информирање и сензибилизација на граѓаните за нивната употреба.

2 Методологија

Методологијата што ја користеше Индаго за имплементација на ова квантитативно истражување, односно анкета на јавното мислење, беа директни, лице-во-лице интервјуа во домот на испитаникот, со користење на CAPI (Computer Assisted Personal Interview) техника на собирање податоци. Интервјуто лице-во-лице е најзастапениот метод на собирање податоци од целните групи на испитаници, особено во испитувањето на јавното мислење. Основната предност на оваа метода, особено кога се работи за репрезентативен примерок, е дека резултатите се објективни и лесно можат да се искористат и за дефинирање на генерални заклучоци и наоди. Интервјуата лице-во-лице се користат кога темата на истражувањето бара подлабока и подетална анализа и кога репрезентативноста на примерокот е подеднакво важна.

Согласно целите на проектот, Индаго во соработка со УНДП, го финализираа структурираниот прашалник. Истиот се состоеше од околу 55 прашања поделени на следните тематски области:

- 1) Технологија за дигитално поврзување
- 2) Користење и сопственост на дигиталните уреди
- 3) Вештини за дигитална писменост
- 4) Дигитална добросостојба
- 5) Дигитални јавни услуги
- 6) Дигитална култура

Целната група на истражувањето беше општата популација во Р. Северна Македонија на возраст од 18 и повеќе години. Истражувањето е спроведено на примерок од 802 испитаници кој е национално репрезентативен по статистички региони, место на живеење (урбано/рурално), возраст, пол, и етничка припадност.

Собирањето на податоците беше спроведено на македонски и албански јазик, во периодот од 03 октомври до 23 октомври 2023 година.

3 Клучни наоди

Во продолжение е преглед на поконкретните клучни наоди во рамките на тематските делови од спроведеното истражување.

Пристап до електрична енергија, телевизија и Интернет во домаќинствата

- Истражувањето дава сеопфатна слика за пристапот на домаќинствата, откривајќи дека 100% од испитаниците се приклучени на електричната мрежа, а секое испитувано домаќинство има телевизор. Пристапот до Интернет е распространет кај 89% од испитаниците.
- Податоците го нагласуваат и развојот на интернет конекцијата, при што 66% користат кабелски интернет, 55% користат безжичен интернет (Wi-Fi) и 32% се одлучуваат за LTE/3G/4G/5G. Сепак, предизвиците постојат, особено за децата што одат на училиште (37%), бидејќи над една третина од нив (36%) немаат пристап до компјутери/таблети на училиште.
- Дополнително, повеќе од половина (54%) изјавуваат дека давател на интернет услуги не нуди бесплатен јавен безжичен пристап во нивното место на живеење.

Дигитално работно опкружување: компјутери и поврзување

- Од истражувањето, за дигиталната работна средина, може да се забележи нијансиран однос во употребата на компјутер/лаптоп и дигиталната поврзаноста меѓу испитаниците. Значителен дел (47%) се изјаснуваат за невработени, додека 29% од нив поседуваат компјутер/лаптоп на своето работно место. Имено, на 14% од испитаниците не им е потребен компјутер/лаптоп за работа, а 10% немаат.
- Пристап до Интернет на работното место, имаат мнозинството (72%) од вработените испитаници, додека 27% немаат пристап. Секојдневното користење на интернет преовладува кај мнозинството (79%) испитаници, кои имаат интернет пристап на работното место.

Користење и сопственост на дигиталните уреди

- Општо земено, истражувањето во однос на користењето и сопственоста на дигиталните уреди го истакнува сеприсутното присуство на технологијата во домаќинствата. Мнозинството од испитаниците поседуваат дигитална телевизија (67%), а смартфоните се доминантни лични уреди (88%). Лаптопи поседуваат 46% од домаќинствата, десктоп компјутерите 35%, додека во домаќинствата уредите за игра/конзола се најмалку распространети, 86% одговориле дека не поседуваат.
- Понатаму, истражувањето укажува на силна лична инвестиција во технологијата, при што значителен дел од испитаниците лично купуваат паметни телефони (74%), лаптопи (57%), мобилни телефони и таблети (54%) и телевизори (51%).
- Накратко, истражувањето ја открива широката интеграција на дигиталните уреди во домаќинствата, при што паметните телефони се појавуваат како сеприсутен личен избор. Податоците, исто така, го одразуваат трендот на потрошувачите за активно стекнување на лична технологија, нагласувајќи ја улогата на дигитални уреди во секојдневниот живот.

Пристап до технологија, употреба и инклузивност во домаќинствата

- Во однос на пристап до технологија, употреба и вклучување во домаќинствата, истражувањето го нагласува високото ниво на автономија, при што 98% од испитаниците изјавиле дека не им треба дозвола за користење уредите во домаќинството.
- Родовите разлики во пристапот до дигитални уреди се минимални, при што 95% од испитаниците изјавиле дека нема разлики меѓу мажите и жените во нивните домаќинства кога се работи за пристап до дигиталните уреди. Меѓутоа, главните причини наведени од оние кои веруваат дека постојат вакви разлики (5%) во нивното домаќинство, се тоа што жените/девојките имаат помалку дигитални вештини (26%), како и тоа дека мажите/момчињата се повеќе заинтересирани за користење на дигиталните уреди (23%).
- Податоците откриваат дека од сите дигитални уреди со интернет конекција, најзастапени се смартфоните (95%) . Додека, мнозинството (73%) секојдневно користат интернет и дигитални уреди, 12% никогаш не користат интернет.
- Комуницирање со многу луѓе (79%), односно користење на апликациите како што се WhatsApp и Viber, пристап до социјални мрежи, како и комуникација која е во главно „еден на еден“ (73%), претставува примарна употреба на интернетот за повеќето испитаници. Дополнително, повеќе од половина (51%) користат интернет за пребарување на информации.
- И покрај распространетото користење на дигиталните уреди, 64% од испитаниците имаат адреса на е-пошта, што укажува на различни нивоа на ангажирање со различни онлајн функционалности.

Предизвици за дигитално вклучување

- Околу една четвртина од испитаниците (26%) ги идентификуваат домаќинствата со ниски приходи и постарите лица над 60 години како најранливи на дигитално исклучување, при што 22% препознаваат поединци со одредени попречености.
- Во однос на тоа кои се главните бариери со кои се соочуваат жените и девојките, во пристапот до дигитални технологии, речиси половина од испитаниците (49%) сметаат дека не постојат пречки за жените и девојките да пристапат до дигиталните технологии или да учествуваат во дигиталниот живот. Сепак, 20% од испитаниците сметаат дека пречка можат да бидат пониските приходи, понатаму цената за опрема или уреди (18%). Како пречка се сметаат и послабите дигитални вештини на жените (17%), како и цената на услугите (16%) и достапноста (9%).

Вештини за дигитална писменост

- Податоците од истражувањето, покажуваат разновиден спектар на самооценети компетенции меѓу испитаниците. Додека повеќе од половина се сметаат себеси за компетентни за користење на социјални мрежи (62%), пребарувачи (60%) и различни апликации за дигитална комуникација (57%), значителен дел се оценуваат себеси како некомпетентни или немаат знаење за понапредни вештини како што е користење на HTML и основно кодирање (71%), виртуелна и аугментирана реалност (70%) и поставување веб-страници и домени (67%).
- Во однос на алатките за онлајн комуникација, Viber се појавува како најшироко користена или најпрепознатлива, со 89% од испитаниците, потоа Skype и WhatsApp со

54%, Zoom со 43% и Google Meet со 41%. Минимален процент (3%) пријавува дека не користи ниту една алатка за онлајн комуникација.

- Во користењето на социјалните медиуми доминира Facebook (71%), Instagram со над една третина (40%) и YouTube и WhatsApp по една третина (33%).

Инклузивен пристап до технологија: проценка на попречености и достапност на асистивна информатичка технологија

- Истражувањето открива дека мнозинството од испитаниците (91%) не пријавуваат никаква попреченост во нивните домаќинства, при што само 4% изјавуваат член на семејството кој има одредена попреченост, а 2% лично изјавуваат дека имаат попреченост. Кај лицата со попреченост (6%), најзастапени се физичката попреченост (66%), потоа интелектуалната (22%), оштетен вид (18%) и попреченост на слух (12%).
- Што се однесува до пристапот до асистивна информатичка технологија, значителен дел (76%) од испитаниците со попреченост или членови на семејството со попреченост (6%) изјавиле дека немаат пристап. Сепак, околу две третини (67%) од испитаниците кои изјавуваат дека тие лично или член на семејството имаат попреченост (6%), имаат пристап до асистивна информатичка технологија преку невладини организации, додека една третина (33%) користат помошна технологија дома, откако сами ја купиле.

Дигитална добросостојба

- Добиените податоци, генерално, нагласуваат позитивната перцепција за влијанието на Интернетот, при што 46% од испитаниците забележале позитивно влијание, додека 34% го сметаат влијанието за неутрално, а само 5% чувствуваат негативно влијание. Дополнително, значителен дел (60%) се согласуваат дека дигиталните вештини се од големо значење во денешното образование/обука за возрасни, а 59% веруваат дека технолошкиот напредок, како што се компјутерите, ги олеснил задачите како внесување и обработка на податоци.
- Мотивацијата за прифаќање на нови технолошки решенија е мешана, при што 36% изразуваат мотивација, 28% се чувствуваат донекаде мотивирани и 33% немаат мотивација. Уживањето во користењето на дигиталната технологија е евидентно кај половина од испитаниците (50%), додека 27% се чувствуваат безбедни на Интернет. Имено, 58% се чувствуваат безбедно на интернет.
- За оние кои се чувствуваат безбедни на Интернет (27%), мнозинството (69%) би се обратиле до полицијата за помош доколку се почувствуваат загрошено, додека 19% не би побарале помош. Најголемата закана на интернет кај оние кои се чувствуваат безбедни е измамата (62%), потоа да ги користи нивните фотографии на несоодветен начин (38%) и несаканото сексуално вознемирување на социјалните мрежи или по имејл (21%).
- И покрај загриженоста, повеќе од половина од испитаниците (55%) никогаш не доживеале нешто несакано на Интернет. За оние кои имаат, 21% се соочиле со дезинформации, 11% се соочиле со хакирање, а 10% наишле на сексуални слики и содржини.

Дигитални јавни услуги

- Во однос на дигиталните јавни услуги, податоците откриваат мешана перцепција за ефективност на централната власт во користењето на дигиталната технологија. Приближно четвртина од граѓаните (24%) сметаат дека централната власт е ефективна, додека 21% ја сметаат за неефективна, а 35% даваат средна оценка. Слично, за локалната власт, 21% ја сметаат за ефективна, 27% за неефективна, а 31% даваат просечна оценка.
- Во изминатите 12 месеци, значителен дел од граѓаните (46%) требале да се обратат лично за здравствени услуги, 43% за лична карта или пасош, а 25% за регистрација на возило. Мнозинството (71%) изразуваат задоволство од јавните услуги што ги користеле, додека 24% се незадоволни.
- За оние кои се незадоволни (24%), примарните причини вклучуваат долго време на чекање (63%), груби и не услужливи службеници (43%), гужва (41%), неизвесност во врска со тоа кога ќе се добие услугата (40%) и предизвици со одржување физичко растојание (26%).
- Предизвиците поврзани со личните искуства со услугите, како што се долгото време на чекање и интеракциите со службениците, укажуваат на области за подобрување.

Користење на националната платформа е-Услуги, нивоа на задоволство и потенцијални области за подобрување

- Податоците откриваат релативно ниско ниво на свесност и користење на националната платформа е-Услуги од страна на испитаниците. Повеќе од половина (55%) не ја користеле платформата, а 29% не се ни свесни, односно не слушнале за оваа платформа. Од оние кои ја користеле (16%), мнозинството (53%) го направиле тоа за лични документи, потоа следуваат услугите во областа образование и обуки (33%) и здравствените услуги (21%).
- Задоволството од онлајн услугите кај корисниците е генерално високо, со 61% изразување задоволство. Сепак, 21% пријавуваат дека наидуваат на технички потешкотии со веб-страницата.
- Кај оние кои ја користеле платформата (16%), постои јасна побарувачка за дополнителни услуги, при што 63% би сакале да им биде обезбедена услуга за плаќање даноци, 44% за услуги од граѓанскиот регистар и 41% за регистрација на возила. Мнозинството (57%) исто така, би сакале платформата да се направи поедноставна за користење, додека 55% сакаат проширување на достапните услуги.
- За оние кои не ја користеле платформата за е-Услуги (55%), бариерите вклучуваат недостаток на пристап до уреди или интернет (53%), недостаток на знаење за тоа како да ги користат услугите (33%) и ограничена достапност на нивниот јазик (21%).
- Покрај потенцијалот за онлајн услуги, 58% од граѓаните сè уште претпочитаат лични посети на канцеларии. Во однос на најкорисните онлајн услуги, испитаниците ги идентификуваат услугите од граѓански регистар (33%), плаќањето на сметките за комунални услуги (29%) и плаќањата на даноците (25%).

Граѓански перспективи: онлајн општински услуги, искуства и дигитализација

- Истражувањето открива доминантен недостаток на свесност и користење на онлајн општинските услуги, при што 86% од испитаниците изјавиле дека не користеле онлајн услуги понудени од нивната општина. Меѓу оние кои не ги користеле овие услуги,

примарните причини вклучуваат незнаење дека општината нуди онлајн услуги (48%), претпочитање за посети лично (15%) и тешкотии при користење на апликацијата (12%).

- За 8% од испитаниците кои користеле општински услуги на интернет, најкористени услуги се комуналните работи (33%), урбанизмот (30%), правните и општите работи и образованието, спортот и културата (19%).
- Задоволството кај оние кои користеле општински е-услуги е релативно високо, а 69% сметаат дека е лесно и брзо да добијат услуги преку Интернет. Сепак, 11% се соочиле со предизвици, вклучително и тешкотии во разбирањето на насоките или информациите на платформата и технички проблеми.
- Во однос на преференциите за дигитализација, мал дел од испитаниците (7%) сметаат дека треба да се дигитализираат сите области под надлежност на општината, додека 6% конкретно ги споменуваат катастарските и имотно правните услуги, а 5% ги споменуваат даночните плаќања и издавањето лични документи. Сепак, значителен дел (59%) не изразуваат јасно мислење или одбиваат да одговорат.
- Што се однесува до општинското онлајн присуство, приближно половина од испитаниците (47%) знаат дека нивната општина има Facebook страница, 20% забележуваат редовно ажурирање на веб-страниците, а 10% споменуваат дека општината одговара на барањата и коментарите преку социјалните мрежи. Сепак, 43% од испитаниците ја немаат оваа информација.

Предвидување на технолошките влијанија: Истражување за идните перспективи и пристапноста во Северна Македонија

- Истражувањето за идните перспективи и пристапноста во Северна Македонија, открива различни очекувања за влијанието на технологијата врз различните аспекти на животот. Додека повеќе од една третина од испитаниците очекуваат позитивни промени во начинот на кој ги користат банкарските услуги (37%), работата или учењето (34%) и пристапот до владините или јавните услуги (31%), постои скептицизам во однос на подобрувањето начинот на кој се воспитуваат децата, само 18% веруваат дека технологијата ќе направи промена на подобро.
- Значителен дел од испитаниците (43%), не знаат за пристапноста до веб-услугите за лицата со попреченост во Северна Македонија. Дополнително, 35% сметаат дека овие услуги не се достапни, додека 22% сметаат дека се достапни.

Дигитална култура

- Дигиталната култура, според податоците нагласува различни перспективи за механизмите за известување за различни општествени прашања. Што се однесува до насилството врз жените или семејното насилство, мнозинството од испитаниците (67%) сметаат дека најкорисно би било да се јават во полиција, потоа телефонска линија 24/7 (42%), услуги за онлајн разговор (20%) и онлајн групи или заедници (14%).
- Понатаму во однос на сексуалното вознемирување и насилството на работното место, 24% од вработените испитаници изјавиле дека не постои систем за пријавување на такви инциденти на нивното работно место. Сепак, постои јасен консензус за корисноста на различните механизми за известување: 57% сметаат дека мобилните апликации управувани од релевантните органи се корисни, 55% сметаат дека курсевите за обука за

превенција се корисни, 53% поддржуваат онлајн платформа за пријавување и 51% сметаат дека официјалниот приговор во писмена форма е сито корисен.

- Кога станува збор за пријавување на загадувањето на животната средина, половина од испитаниците претпочитаат да се јават во полиција, додека 14% би користеле онлајн платформа за известување што ја нуди општината.
- Интересно, постои забележително колебање во врска со пријавувањето на корупцијата преку Интернет. Само 26% од испитаниците би се чувствувале удобно да пријават корупција преку онлајн платформа, а 66% изразиле загриженост за откривањето на нивниот идентитет. Сепак, 61% би се чувствувале поудобно да пријават корупција анонимно и преку обезбедени (шифрирани) системи.
- Клучниот наод ја нагласува важноста од дизајнирање механизми за пријавување кои се усогласуваат со нивоата на удобност и преференции на граѓаните.

4 Резултати и анализа по тематски области

Овој дел од Извештајот вклучува детална анализа и графичка презентација на резултатите за секое прашање од одделните тематски области опфатени со прашалникот.

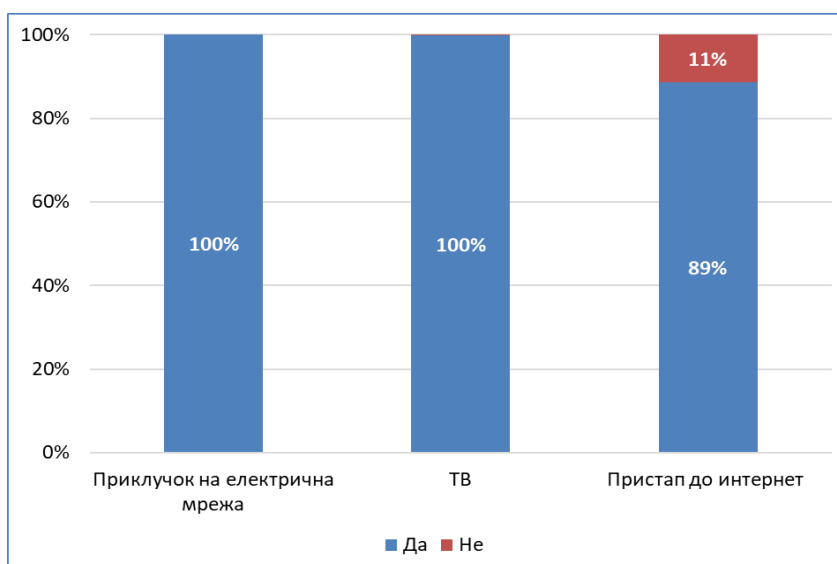
4.1 Технологии за дигитално поврзување

Воведниот дел од истражувањето имаше за цел да обезбеди одговори дали анкетираниите домаќинствата се приклучени на електрична мрежа, дали имаат пристап до интернет и каков тип на интернет приклучок користат. Во овој дел, испитаниците, исто така, беа прашани дали децата во нивното домаќинство помали од 18 години, имаат пристап до интернет во училиштата, како и дали и колку често, испитаниците имаат потреба да користат интернет на своето на работното место. Дополнително, во првата тематска област, испитаниците беа прашани дали некој од нивното домаќинство има попреченост.

4.1.1 Пристап до електрична енергија, телевизија и Интернет во домаќинствата

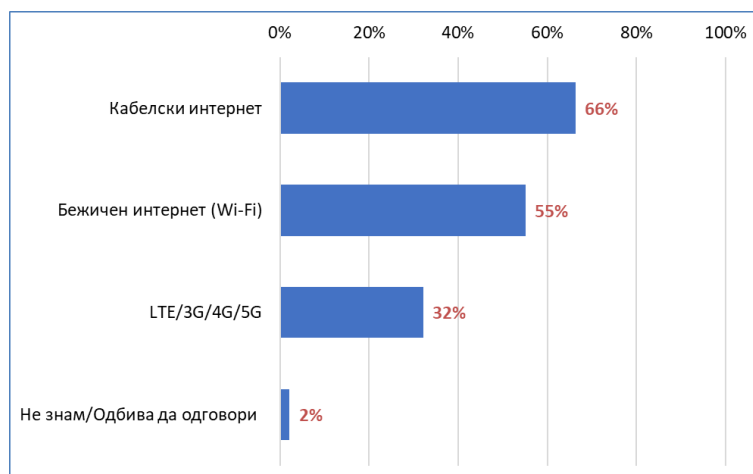
Анализата на податоците од истражувањето, покажува дека сите од анкетираниите граѓани (100%) се приклучени на електрична мрежа и секој од нив во својот дом има телевизор (100%). Во однос на прашањето дали испитаниците имаат пристап до интернет, мнозинството од нив (89%) одговорија позитивно, додека пак 11% од нив изјавија дека немаат пристап до интернет. (Графикон 1).

Врз основа на демографските карактеристики на испитаниците, се забележува дека од оние кои немаат пристап до интернет најмногу се помеѓу највозрасната категорија 65+ години (35%), со основно образование (33%) и пензионери (32%).

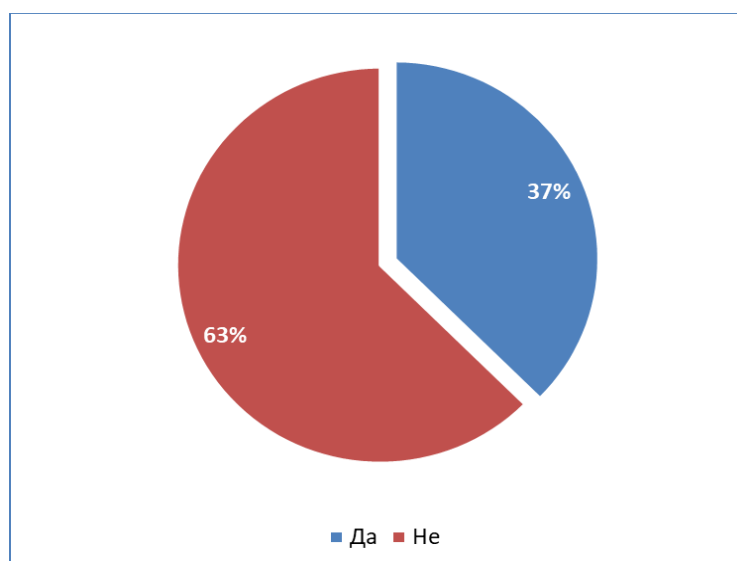
Графикон 1 – Дали во вашиот дом сте приклучени на електрична мрежа; телевизија и пристап до интернет - %

Од 89% од граѓаните кои имаат пристап до интернет две третини (66%) користат кабелски интернет, над половина (55%) користат бежичен интернет (Wi-Fi), додека 32% користат LTE/3G/4G/5G. (Графикон 2).

Графикон 2 – Каков тип на Интернет приклучок имате во вашето домаќинство - %

Помалку од две третини од испитаниците (63%) во своето домаќинство немаат деца помали од 18 години кои одат на училиште, наспроти 37% од домаќинствата кај кои има деца кои одат на училиште и се помали од 18 години. (Графикон 3).

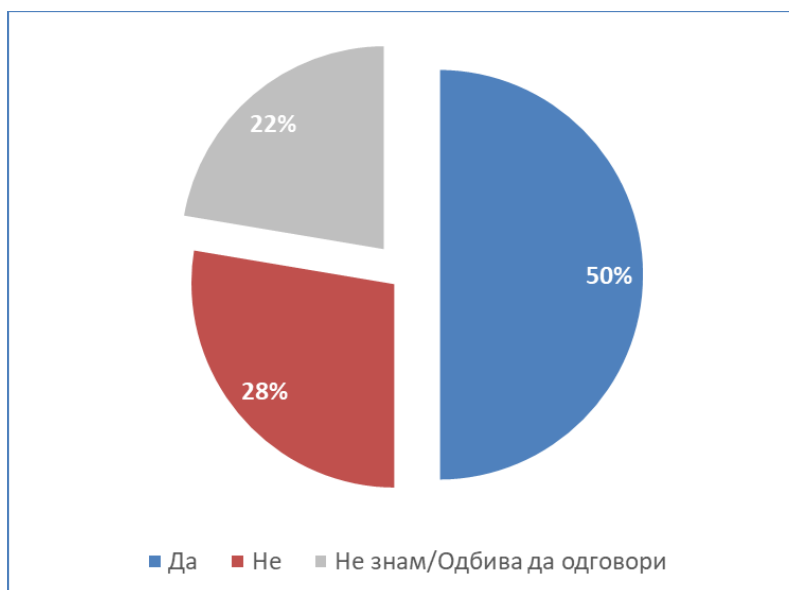
Графикон 3 - Дали во вашето домаќинство има деца помали од 18 години кои одат на училиште - %

Над една третина од испитаниците (36%), изјавуваат дека децата од нивното домаќинство кои одат на училиште немаат пристап до компјутер/таблет во училиштетото, наспроти 35% од нив кои одговораат дека децата имаат пристап. Дополнително 13% од испитаниците изјавуваат дека децата имаат пристап до компјутер/таблет во училиштетото, но не ги користат и 9% од испитаниците изјавуваат дека децата имаат пристап до компјутер/таблет во училиштетото, но тоа не ги задоволува потребите на ученикот. (Табела 1).

Да	35%
Да, но не ги користат	13%
Да, но не ги задоволува потребите на ученикот	9%
Не	36%
Не знам/Одбива да одговори	7%

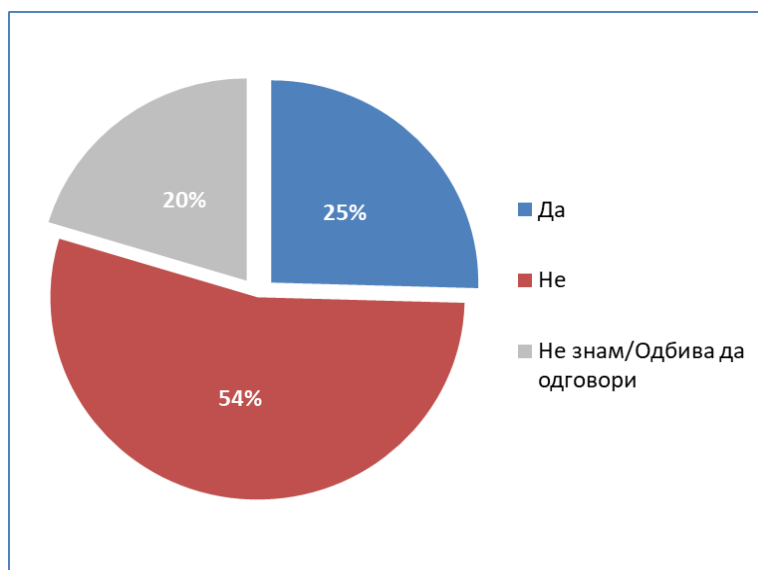
Табела 1 – Дали децата во вашето домаќинство имаат пристап до компјутер/таблет во училиштето - %

Во однос на тоа дали училишните компјутери се поврзуваат на Интернет, половина (50%) од испитаниците одговараат потврдно, додека 28% велат дека немаат пристап и 22% од нив не знаат. Испитаниците кои живеат во урбаните средини, во поголем процент (58%) потврдуваат дека училишните компјутери се поврзуваат на Интернет, за разлика од испитаниците од руралните средини (35%). Дополнително, една околу третина (32%) од испитаниците во руралните средини не знаат одговор на ова прашање или одбиваат да одговорат. (Графикон 4).

Графикон 4 – Дали училишните компјутери се поврзуваат на Интернет – %

Податоците покажуваат дека кај повеќе од половина (54%) од анкетираниите граѓани давателот на интернет услуги не нуди бесплатен јавен бежичен пристап во нивното место на живеење, додека една четвртина (25%) од нив одговориле дека имаат бесплатен пристап, додека 20% од испитаниците не знаат. (Графикон 5). Дополнително, анализата на податоците по статистичките региони, укажува на тоа дека најголем број на испитаниците кои изјавуваат дека во нивното место на живеење се нуди бесплатен јавен бежичен пристап, се од Вардарскиот регион, за разлика од останатите региони каде процентот е значително помал.

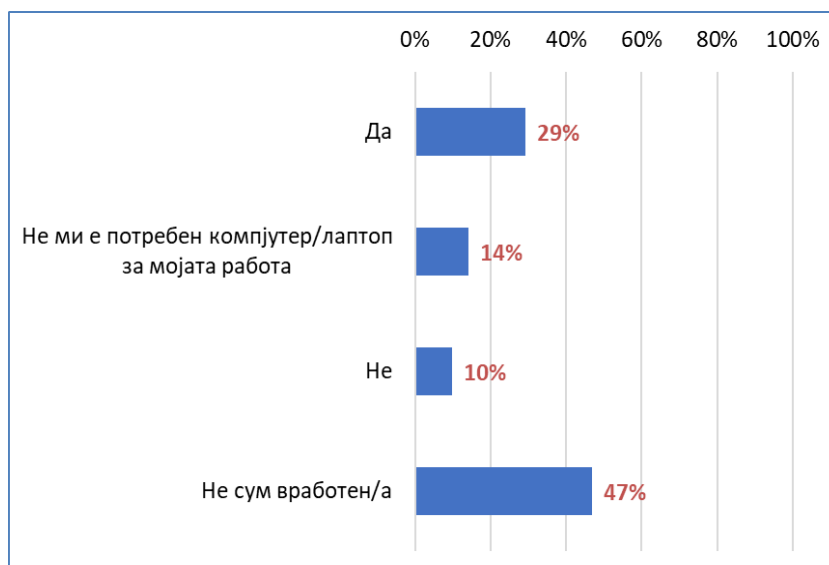

Графикон 5 – Дали давателот на интернет услуги нуди јавен бежичен пристап во вашето место на живеење кој е бесплатен за поврзување - %

4.1.2 Дигитално работно опкружување: компјутери и поврзување

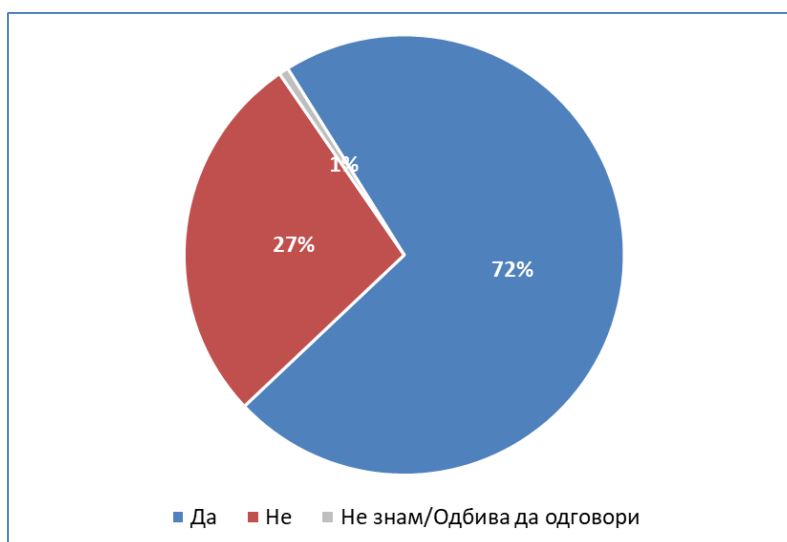
Во однос на тоа дали испитаниците имаат компјутер/лаптоп на своето работно место кое лично го користат за работа, 47% од нив изјавуваат дека се невработени, додека 29% од нив имаат компјутер/лаптоп, наспроти 14%, на кои не им е потребен за работа и 10% кои немаат. (Графикон б). Гледано според демографските податоци може да се забележи дека граѓаните од урбаните средини (34%) повеќе користат компјутер/лаптоп на своето работно место, за разлика од граѓаните во руралните средини (21%). Во однос на етничката припадност поголем е процентот на македонци (33%) кои користат компјутер на своето работно место, во однос на албанците (24%) и испитниците од другите етнички групи (19%). Дополнително, податоците укажуваат на тоа дека, на своето работно место компјутер/лаптоп повеќе користат испитаниците кои одговориле дека во нивното семејство нема лица со попреченост (31%), за разлика од испитаниците кои изјавуваат дека тие или член од семејството има попреченост (10%).

Разлики врз основа на пол се исто така евидентни во одговорите, особено во процентот на испитаници кои изјавуваат дека не им е потребен компјутер на нивното работно место. Поточно, мажите во поголем процент (18%) велат дека не им е потребен компјутер на работното место, во споредба со жените (11%).

Графикон 6 – Дали имате компјутер/лаптоп на вашето работно место кој вие лично го користите за работа - %
 Мнозинството од испитаниците (72%) кои имаат компјутер/лаптоп на работното место имаат пристап до интернет, додека 27% од нив немаат пристап до интернет. (Графикон 7).

Анализата на демографските карактеристики на испитаниците, открива дека поголем процент од испитаниците кои живеат во урбаните средини (76%), изјавуваат дека имаат пристап до интернет на нивното работно место, за разлика од испитаниците во руралните средини (64%). Гледано според полот на испитаниците, иако не се забележува статистички значајна разлика евидетна е мала разлика: поголем процент од жените (75%), велат дека имаат пристап до интернет на работно место, во споредба со мажите (69%).

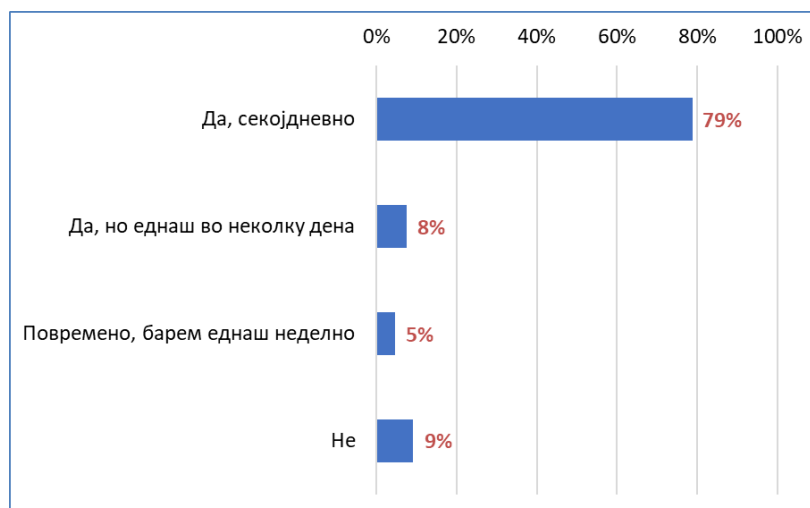

Графикон 7 – Дали имате пристап до интернет (безжичен или кабелски) на вашето работно место - %

Податоците покажуваат дека мнозинството (79%) од граѓаните кои имаат пристап до интернет на работно место, го користат секојдневно. (Графикон 8). Демографските податоци покажуваат дека испитаниците во возрастната категорија помеѓу 25-34 години (90%) и 35-44 години (82%) статистички повеќе користат секојдневно интернет на работно место, за разлика од другите возрастни категории. Дополнително, се забележуваат разлики и во однос на образованието,

каде што оние со високо образование (93%) статистички повеќе користат секојдневно интернет на работното место, за разлика од оние со средно (64%) или основно образование (60%).

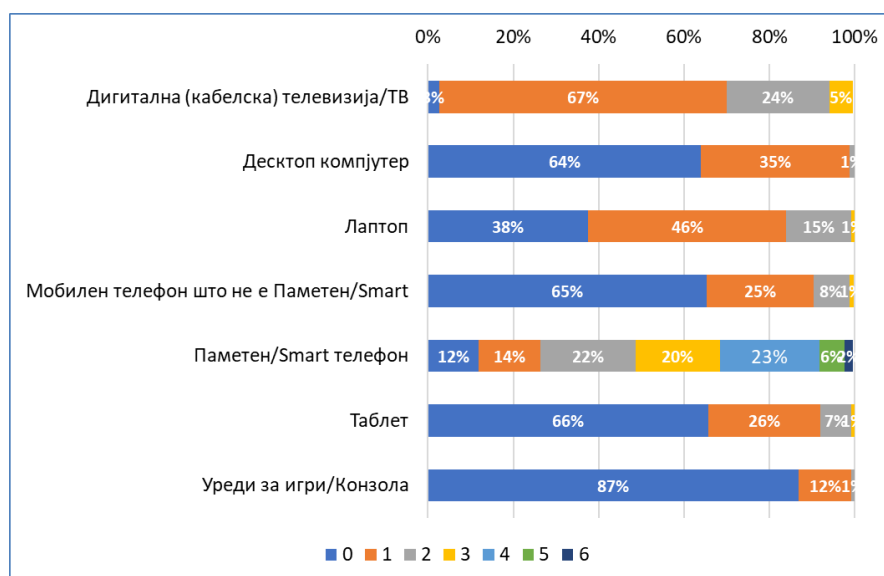

Графикон 8 – Дали користите интернет на вашето работно место - %

4.2 Користење и сопственост на дигиталните уреди

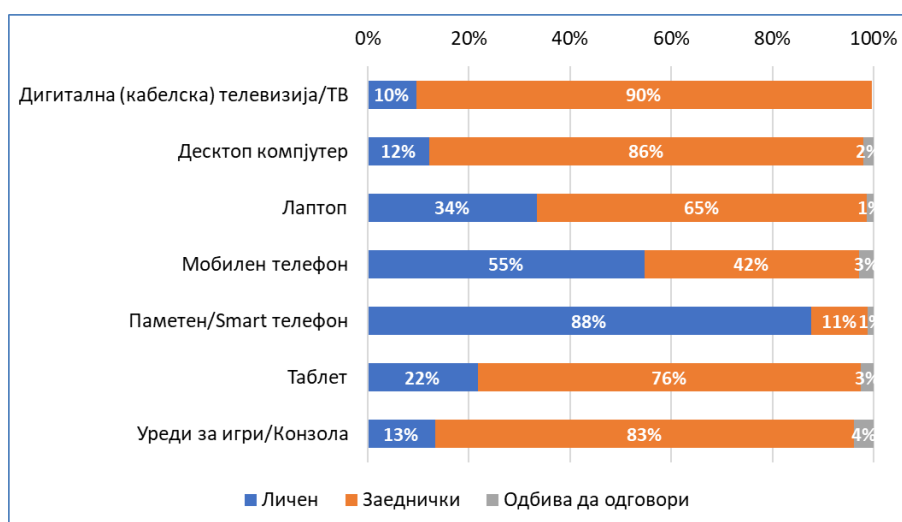
Втората тематска област од истражувањето имаше за цел да обезбеди одговори за тоа какви дигитални уреди поседуваат испитаниците во своето домаќинство. Дали можеби постојат одредени разлики или пречки во користењето и пристап до дигиталните уреди. Дополнително, испитаниците беа прашани за што најмногу го користат интернетот и дали постои одредена група која е најранлива на дигитално исклучување во заедницата.

Повеќе од две третини (67%) од испитаниците изјавуваат дека во своето домаќинство имаат еден телевизор кој што е приклучен на дигитална телевизија, по еден лаптоп имаат 46% од домаќинствата, додека по еден десктоп компјутер, 35% од домаќинствата. Најголем е процентот на испитаници кои одговориле дека немаат во своето домаќинство уреди за игра/конзола (87%). (Графикон 9)

Графикон 9 – Колку на број уреди има во вашето домаќинство – %

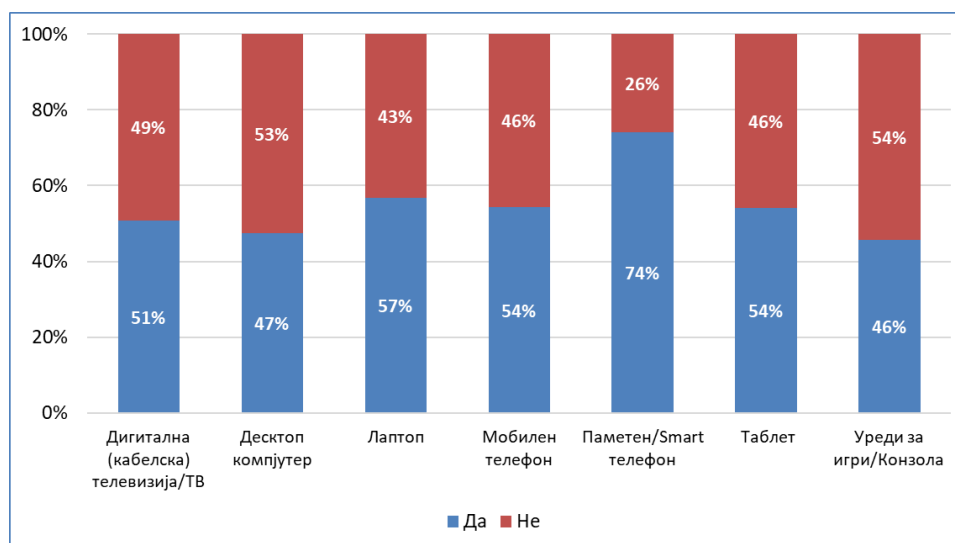
Мнозинството од испитаниците (88%) изјавуваат дека Смарт телефонот е нивни личен уред, додека како заеднички уреди најмногу се сметаат дигиталната телевизија (90%), десктоп компјутерот (86%), понатаму уредите за игри (83%), како и таблетот (76%). (Графикон 10) Во однос на десктоп компјутерите, податоците укажуваат на поголем процент жени (90%) кои сметаат дека уредот е заедничка сопственост, во однос на мажите (82%), како и за уредите за игра/Конзола повторно поголем е процентот на жени (92%), кои сметаат дека се заедничка сопственост, во однос на мажите (75%).

Графикон 10 – За секој уред кој го имате во вашето домаќинство, кој од нив сметате дека е ваш личен уред, а кој е заеднички – %

Во однос на тоа кој од уредите лично го имаат купено испитаниците, најголем број од нив изјавуваат дека купиле Smart телефон (74%), потоа половина од испитаниците лично имаат купено лаптоп (57%), мобилен телефон и таблет (54%), како и телевизор (51%). (Графикон 11). Анализата на податоците за секој тип на уред открива значителни разлики врз основа на полот на испитаниците, особено во однос на личните одлуки за купување. Поконкретно, мажите во поголем број потврдуваат дека лично го имаат купено уредот, во споредба со жените:

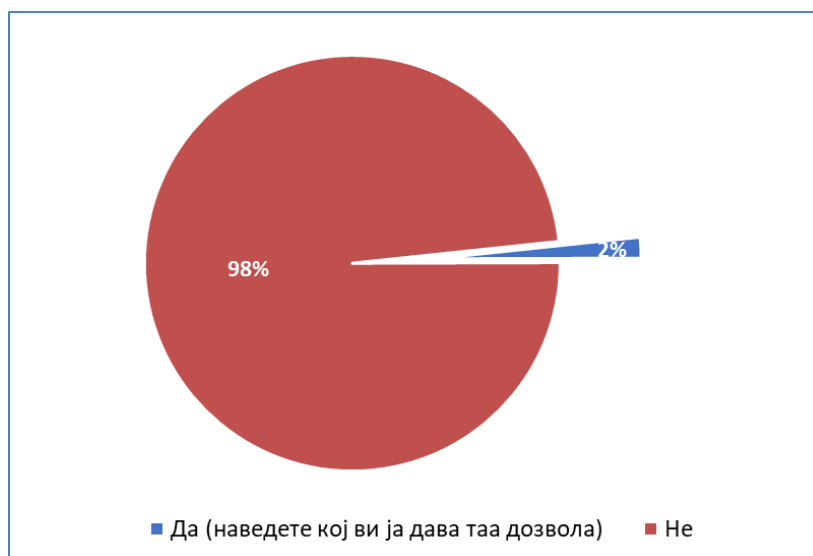
- Дигитална (кабелска) телевизија - мажите (67%) повеќе од жените (35%)
- Desktop компјутер - мажите (61%) повеќе од жените (33%)
- Лаптоп - мажите (68%) повеќе од жените (47%)
- Мобилен телефон - мажите (68%) повеќе од жените (38%)
- Паметен/Smart телефон – мажите (82%) повеќе од жените (66%)
- Таблет – мажите (66%) повеќе од жените (43%)
- Уреди за игри/Конзола – мажите (59%) повеќе од жените (31%).

Графикон 11 – Дали вие лично сте купиле некои од овие уреди – %

4.2.1 Пристап до технологија, употреба и инклузивност во домаќинствата

На прашањето дали им е потребна дозвола на испитаниците да користат некој од уредите кои ги имаат во домаќинството, големото мнозинство (98%) изјавуваат дека не им е потребна а само 2% од нив наведуваат дека им треба дозвола. (Графикон 12). Гледано според возрасната категорија, дозвола им е потребна повеќе на најмладите испитаници (18-24 години), за разлика од другите возрасни категории.

Графикон 12 – Дали ви треба дозвола да користите некој од уредите кои ги има во вашето домаќинство – %

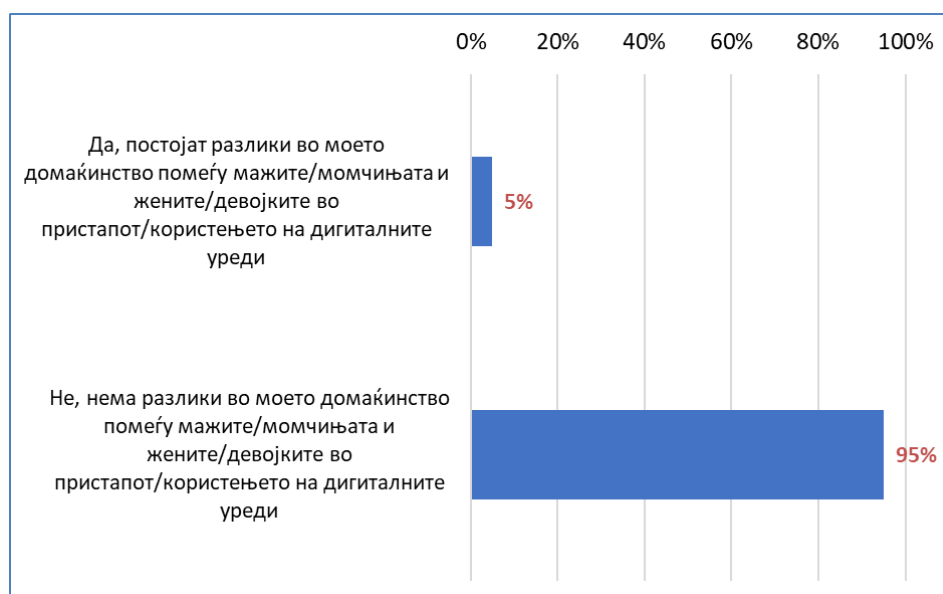
Испитаниците на кои им е потребна дозвола за користење на уредите, најголем број од нив ја добиваат од родителите (46%), потоа 38% од децата и 8% од брат-сестра или сопруг-сопруга. (Табела 2).

Родители (Мајка-Татко)	46%
Деца (син - ќерка)	38%
Брат - Сестра	8%
Сопруг -Сопруга	8%

Табела 2 Да, наведете кој ви ја дава таа дозвола - %

За најголем дел од испитаниците (95%) не постојат разлики помеѓу мажите и жените во нивното домаќинство во однос на пристапот или користењето на дигиталните уреди. (Графикон 13). Анализирани по демографските податоци, може да се забележат одредени разлики. Имено, македонците (98%), во поголем процент изјавуваат дека не постојат разлики во нивното домаќинство, за разлика од испитаниците од албанската етничка група (89%) како и другите етнички групи (91%). Понатаму, поголем е бројот на испитаниците од Полошкиот регион кои изјавуваат дека постојат разлики во нивното домаќинство, во однос на сите други региони каде процентот е значително помал.

Дополнително гледано според степенот на образование, поголем е процентот на испитаници со основно образование (8%) кои одговориле дека постојат разлики во нивното домаќинство, за разлика од испитаниците со средно (3%) или високо образование (5%).

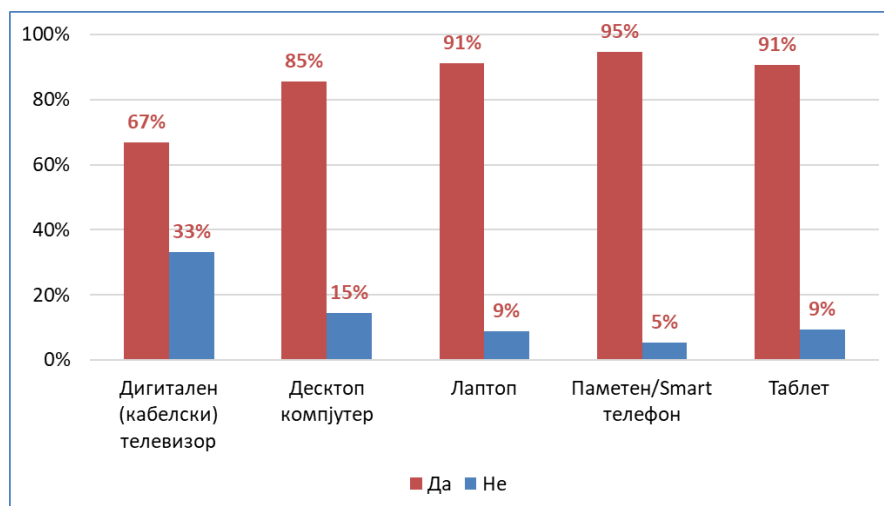
Графикон 13 – Дали во вашето домаќинство има некаква разлика помеѓу мажите/момчињата и жените/девојките во пристапот и користењето на дигиталните уреди – %

Во однос на тоа кои се главните причини за разликите кои постојат во пристапот и користењето на дигиталните уреди во домаќинствата, околу една четвртина (26%) од испитаниците кои одговораат дека постојат разлики, наведуваат дека жените/девојките во нивното домаќинство имаат помалку дигитални вештини, дополнителни 23% изјавуваат дека мажите/момчињата се повеќе заинтересирани за користење на дигиталните уреди. (Табела 3).

• Жените/девојките во моето домаќинство немаат и/или имаат помалку дигитални вештини	26%
• Мажите/момчињата во моето домаќинство се повеќе заинтересирани за користење на дигитални и компјутерски уреди	23%
• Дигиталните и компјутерските уреди се ограничени во моето домаќинство, а жените и девојките имаат повластен/привилигиран пристап	18%
• Дигиталните и компјутерските уреди се ограничени во моето домаќинство, а мажите и момчињата имаат повластен/привилигиран пристап	10%
• Жените/девојките во моето домаќинство се повеќе заинтересирани за користење на дигитални и компјутерски уреди	8%
• Не знам/Одбива да одговори	8%
• Мажите/момчињата во моето домаќинство немаат и/или имаат помалку дигитални вештини	3%
• Жените/девојките во моето домаќинство немаат потреба да користат дигитални уреди во нашето домаќинство	3%
• Мажите/момчињата во моето домаќинство немаат потреба да користат дигитални уреди	3%

Табела 3 – Која е според вас, главната причина за овие разлики во пристапот и користењето на дигитални уреди во вашето домаќинство - %

Дигиталните уреди, повеќето од испитаниците ги користат за да се поврзат на интернет. Најголем процент од нив се поврзуваат на интернет преку својот Паметен/Smart телефон (95%), понатаму преку таблет и лаптоп (91%), дополнително 85% се поврзуваат преку својот десктоп компјутер и 67% преку својот дигитален телевизор. (Графикон 14).

Графикон 14 – Кои уреди ги користите дома за да се поврзете на интернет – %

Најголемиот дел од испитаниците (73%) користат Интернет и дигитални уреди на дневна основа, додека 11% од нив ги користат на неделна основа. Дополнително, 12% од анкетираниите граѓани изјавуваат дека никогаш не користат интернет. Иако не се забележани значајни статистички разлики помеѓу мажите и жените, според добиените податоци, жените покажуваат поголема веројатност за почесто користење на Интернет и дигитални уреди на дневна основа (76%), во споредба со мажите (70%). Понатаму, податоците укажуваат на поголем број испитаници од руралните средини (16%) кои не користат интернет, за разлика од испитаниците кои живеат во урбаните средини (10%). Во однос на возрастните категории се забележува дека оние кои никогаш не користат интернет се меѓу највозрасната група (65+ години) (Графикон 15).

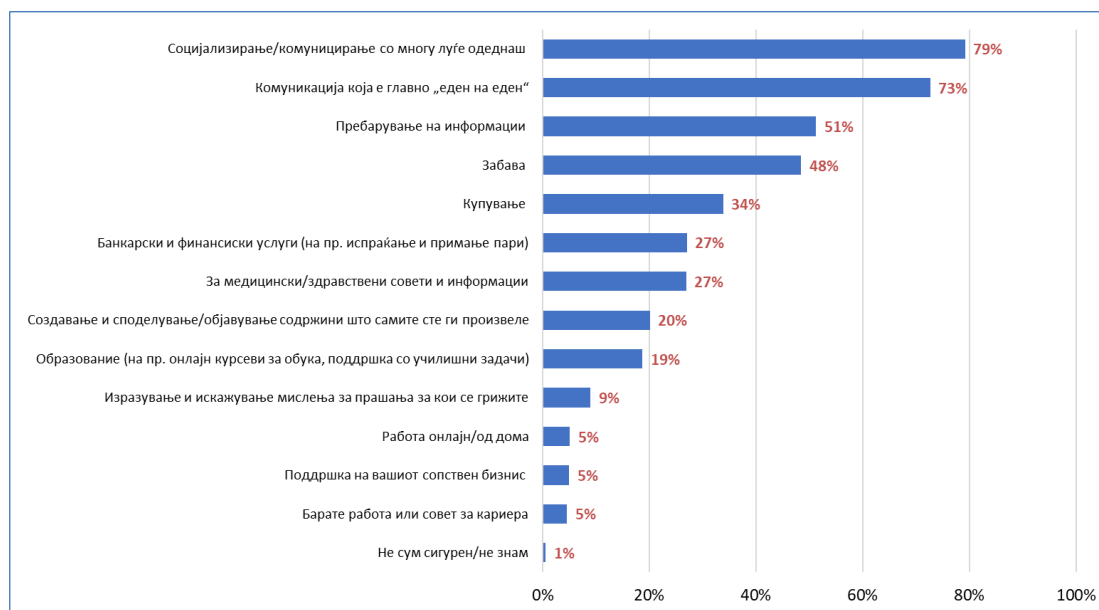
Графикон 15 – Колку често ги користите интернетот и дигиталните уреди – %

Повеќе од половина испитаници (61%) кои никогаш не користат интернет (12%), изјавуваат дека причината е поради тоа што немаат потреба, 40% од нив како причина наведуваат дека не знаат како да користат уред и 22% не знаат како да сурфаат на интернет. (Табела 4).

Немам потреба од Интернет	61%
Не знам како да користам уред	40%
Не знам како да сурфам на интернет	22%
Цената на опремата е превисока	11%
Избирам да не користам Интернет	11%
Цената на услугата е превисока	10%
Немам време да користам Интернет	8%
Културолошки причини	3%
Не е на мојот мајчин јазик или на друг јазик што го знам	3%
Загриженост за приватност или безбедност	2%
Интернет услугата не е достапна во местото каде што живеам	2%
Интернет услугата е достапна, но таа не одговара на потребите на домаќинството	1%

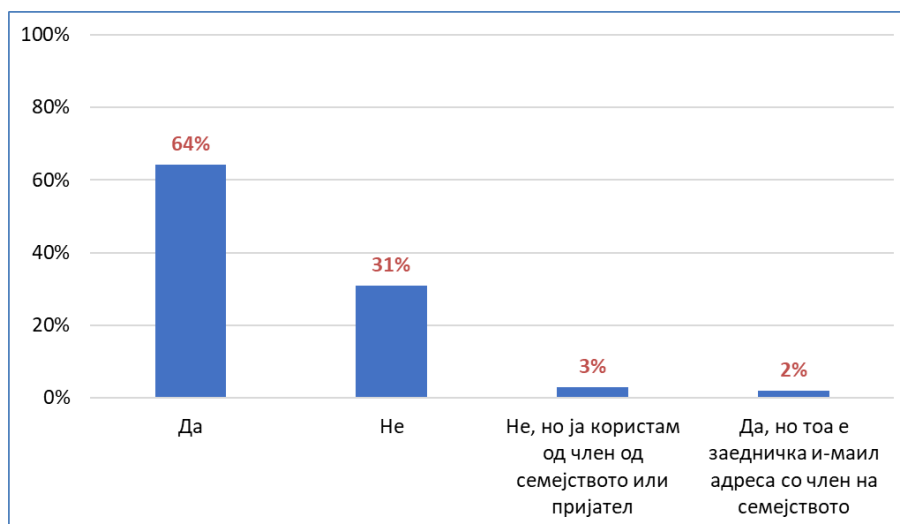
Табела 4 – Кои се причините поради кои никогаш не користите интернет и дигитални уреди - %

Најголемиот дел од граѓаните, најчесто го користат интернетот за комуницирање со многу луѓе (79%), односно користење на апликациите како што се WhatsApp и Viber како и пристап и користење на социјалните мрежи. Понатаму, исто така, голем дел од нив за комуникација која е во главно „еден на еден“ (73%) и над половина (51%) од испитаниците за пребарување на различни информации за интернет (Графикон 16).

Графикон 16 – За што го користите интернетот – %

Приближно две третини (64%) од испитаниците имаат и-маил адреса, додека околу една третина (31%) од нив потврдуваат дека не користат. (Графикон 17). Кога станува збор за местото на живеење, податоците покажуваат дека испитаниците од урбаните средини (69%) во поголем процент имаат и-маил адреса, за разлика од оние кои живеат во руралните средини (56%). Дополнително, се забележува дека и-маил адреси повеќе имаат испитаниците македонци (69%), за разлика од испитаниците од албанската етничка група (57%).

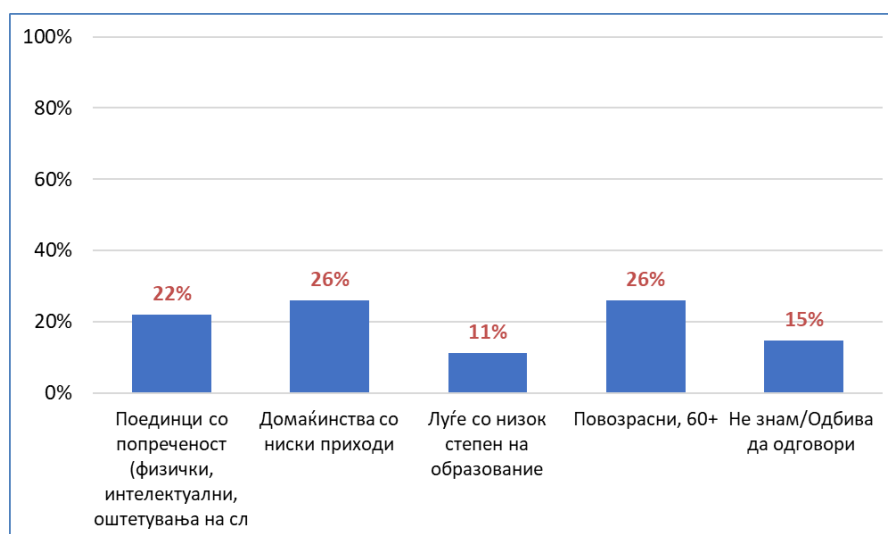

Графикон 17 – Дали имате е-маил адреса – %

4.2.2 Предизвици за дигитално вклучување

Околу една четвртина (26%) од испитаниците сметаат дека домаќинствата со ниски примања како и повозрасните лица над 60 години, се најранлива група на дигитално исклучување во заедницата, 22% од нив сметаат дека тоа се поединците со одредена попреченост. (Графикон 18).

Графикон 18 – Која група е најранлива на дигитално исклучување во вашата заедница – %

Скоро половина испитаници (49%) сметаат дека не постојат пречки или бариери за жените и девојките, да пристапат до дигиталните технологии или учество во дигиталниот живот. 20% сметаат дека како пречка можат да бидат пониските приходи, 18% цената на опремата или уредот, 17% сметаат дека пречка се послабите дигитални вештини на жените, 16% цената на услугата и 9% достапноста. (Графикон 19). Гледано според демографските податоци може да се забележат одредени разлики. Имено, поголем е бројот на македонци (55%) кои сметаат дека не постојат пречки со кои се соочуваат жените во пристапот до дигитални технологии, за разлика од албанската етничка група (36%). Дополнително, поголем е и бројот на испитаници со високо образование (60%) кои сметаат дека не постојат пречки, за разлика од испитаниците со средно образование (50%) и основно образование (36%).

Графикон 19 – Главни пречки и бариери со кои се соочуваат жените и девојките, во пристапот до дигитални технологии – %

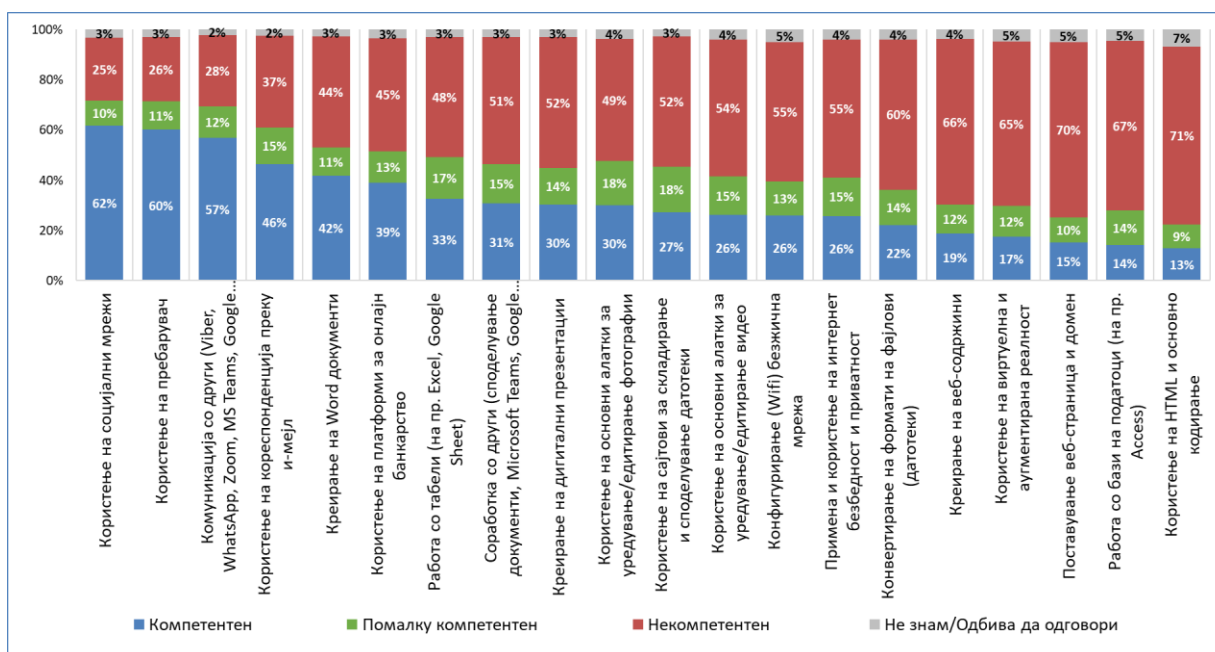
4.3 Вештини за дигитална писменост

Овој тематски дел од истражувањето имаше за цел да ја истражи перцепцијата на граѓаните за лична проценка на своите дигитални вештини, понатаму беа прашани и кои алатки ги користат за онлајн комуникација и споделување на информации. Дополнително, во овој тематски дел, испитаниците кои лично или некој од домаќинството има попреченоста, беа прашани дали имаат пристап до асистивна информатичка технологија.

На прашањето како би ги оцениле своите дигитални вештини, над половина од испитаниците се сметаат компетентни (многу компетентни + донекаде компетентни) во однос на следното: користење на социјалните мрежи (62%), користење на пребарувач (60%), и комуникацијата со други преку различни дигитални апликации (57%).

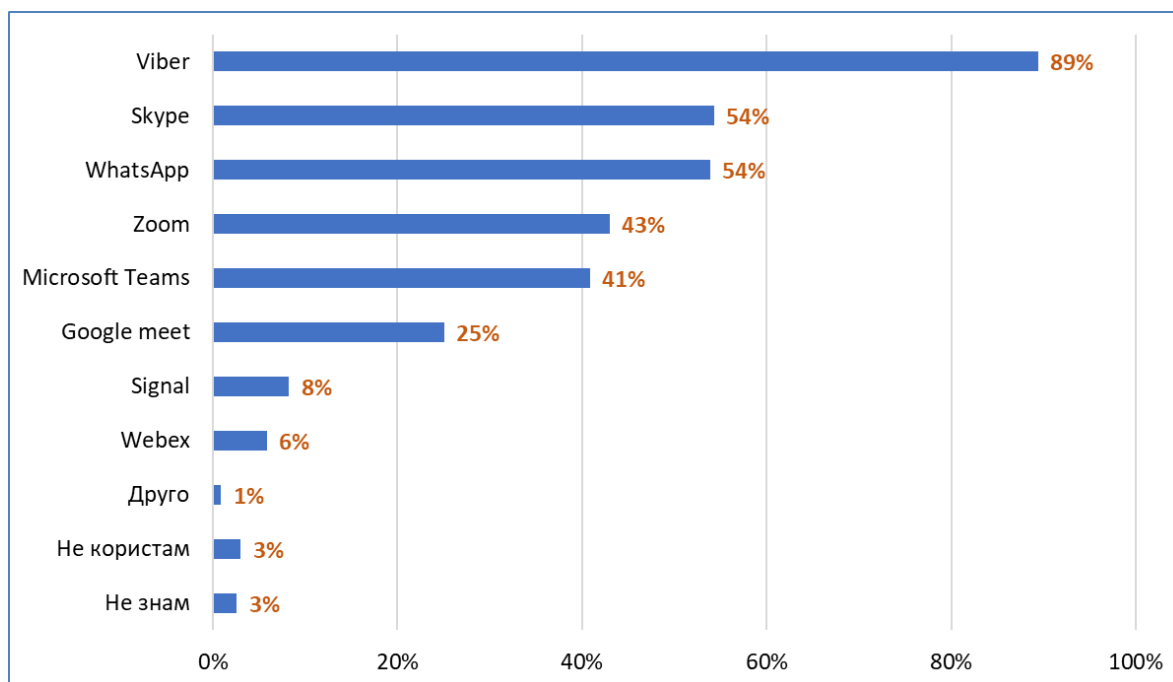
Своите дигитални вештини испитаниците најслабо ги оценуваат, односно сметаат дека се некомпетентни или немаат никакво познавање, по своја сопствена проценка во однос на следното: Користење на HTML и основно кодирање (71%), користење на виртуелна и аугментирана реалност (70%), поставување веб-страница и домен (67%). (Графикон 20).

Анализата по демографските податоци покажува дека помладата популација на возраст од 18-44 години повисоко ги оценува своите дигитални вештини во повеќето ставки, за разлика од другите возрасни категории над 45 години.

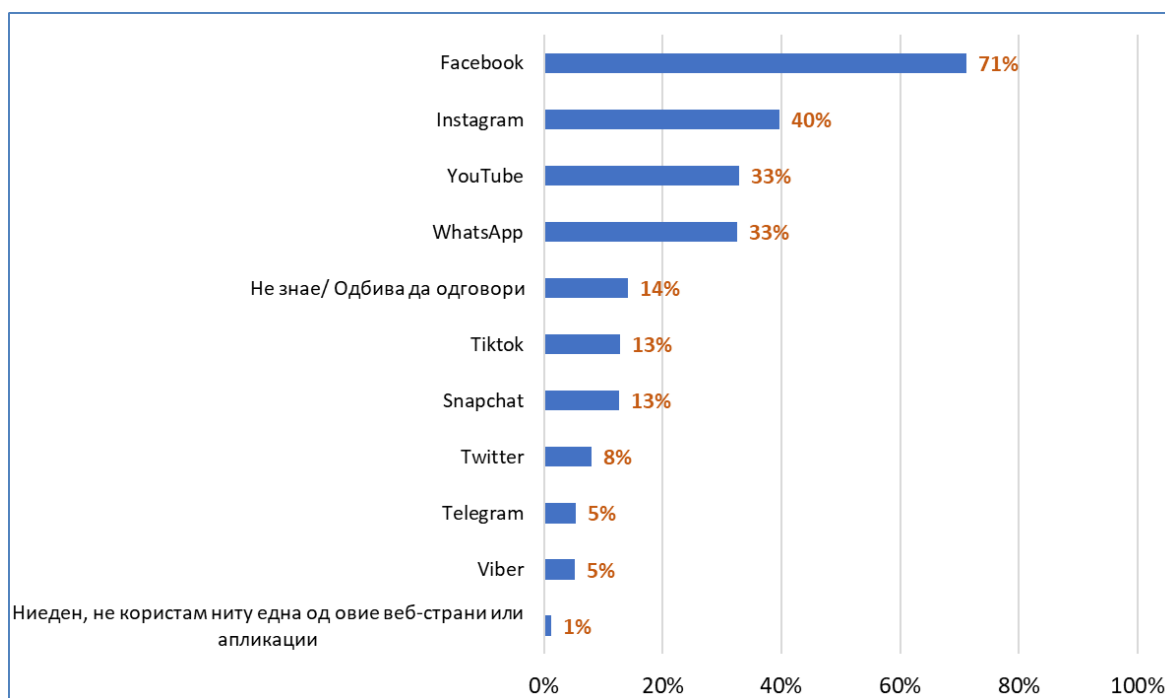
Графикон 20 – Како би ги оцениле вашите дигитални вештини – %

Viber е алатка за онлајн комуникација која ја користат или имаат слушнато најголем дел од испитаниците (89%), потоа повеќе од половина (54%) користат или слушнале за Skype и WhatsApp, 43% од нив ја кажуваат Zoom и 41% Google meet. Само 3% од испитаниците не користат ниту една онлајн алатка за комуникација. (Графикон 21).

Графикон 21 – Кои алатки за онлајн комуникација ги знаете или сте слушнале за нив – %

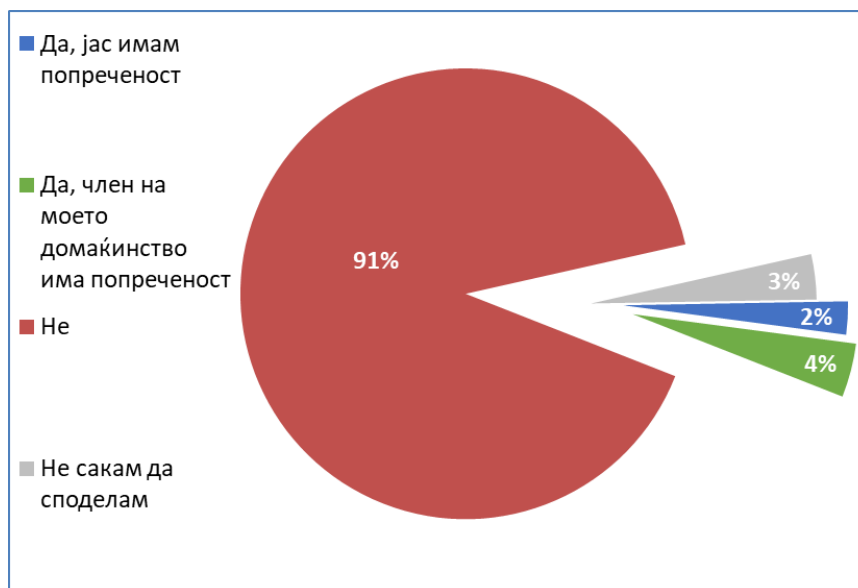
Добиените податоци покажуваат дека Facebook (71%) е најкористен социјален медиум, понатаму повеќе од една третина (40%) од испитаниците користат Instagram и една третина (33%) користат Youtube и WhatsApp. Може да се забележи по демографските карактеристики на испитаниците, дека најмладата популација на возраст од 18-24 години во поголем процент користи Instagram за разлика од другите возрасни категории. (Графикон 22).

Графикон 22 – Кои социјални медиуми ги користите за комуникација или споделување на информации – %

4.3.1 Инклузивен пристап до технологија: проценка на попречености и достапност на асистивна информатичка технологија

На прашањето дали некој во домаќинството има попреченост, најголем дел од анкетираниите граѓани (91%) одговараат дека нема, додека 4% од нив изјавуваат дека член на семејството има одредена попреченост како и 2% изјавуваат дека тие лично имаат попреченост. (Графикон 23).

Графикон 23 – Дали вие или некој во вашето домаќинство има попреченост – %

Испитаниците кои изјавуваат дека тие или член на домаќинството има попреченост (6%), најголемиот број од нив се со физичка попреченост (66%), понатаму со интелектуална (22%), оштетувања на видот (18%), попреченост со слухот (12%) и 8% не сакаат да споделат. (Табела 5).

Физичка	66%
Интелектуална	22%
Оштетувања на видот	18%
Попреченост на слухот	12%
Не сакам да споделам	8%

Табела 5 – Каков тип на попреченост имате вие или член на вашето домаќинство - %

Од околу 6% од граѓаните кои имаат лично попреченост или член на нивното семејството, најголем дел од нив (76%) изјавуваат дека немаат пристап до асистивна информатичка технологија, додека 6% имаат и 18% изјавуваат не знаат. (Графикон 24). Околу две третини (67%) од овие испитаници (6%) остваруваат пристап преку невладина организација, додека една третина (33%) користат дома и сами ја имаат купено.

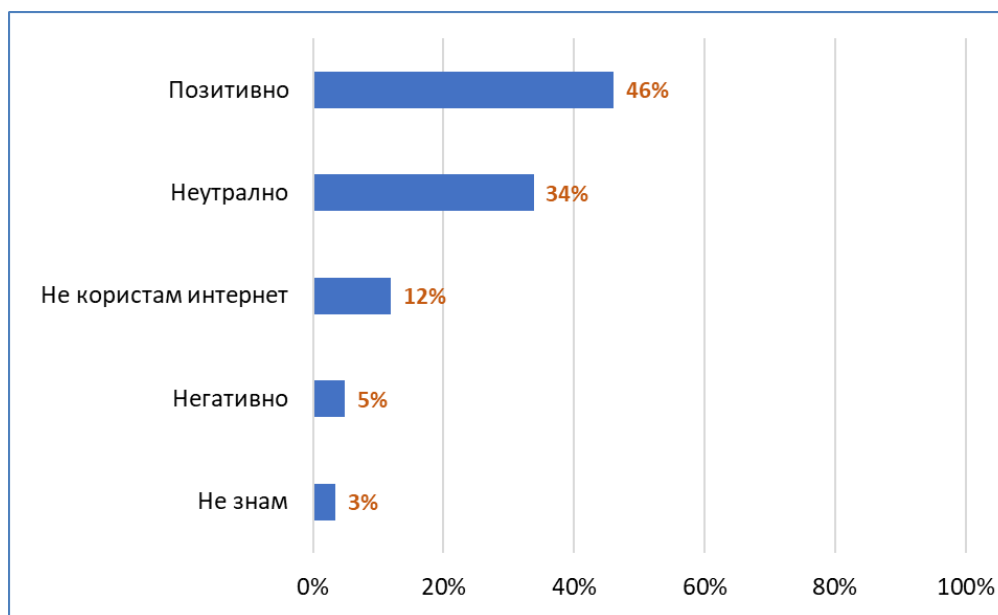

Графикон 24 - Дали имате пристап до асистивна информатичка технологија

4.4 Дигитална добросостојба

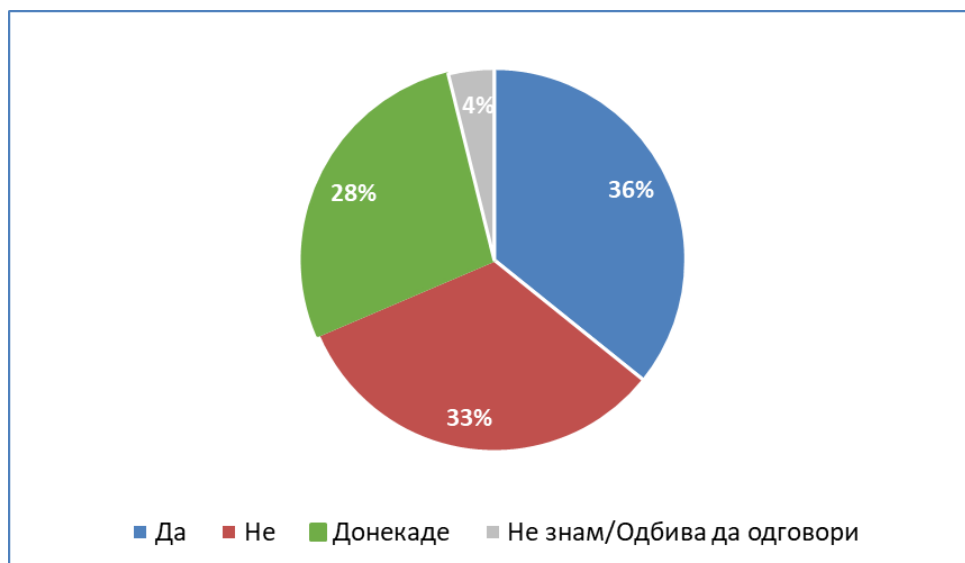
Овој дел од истражувањето имаше за цел да обезбеди информации за оценката на граѓаните во однос на тоа како влијае интернетот врз нив, дали позитивно или негативно. Каква е нивната мотивираност за нови технолошки решенија и каква е генерално нивната перцепција за дигиталната технологија. Дополнително, беа прашани дали се чувствуваат безбедно на интернет, каде тие би побарале помош доколку се почувствуваат загрозувани, како и која е според нив најголема закана со која може да се соочат на интернет.

За 46% од испитаниците, интернетот има позитивно влијание, околу една третина (34%) сметаат дека влијанието на интернетот е неутрално, додека 5% сметаат дека интернетот им влијае негативно. (Графикон 25). Се забележува поголем процент на жени (50%) кои сметаат дека интернетот влијае позитивно врз нив, за разлика од мажите (42%) каде тој процент е помал. Исто така, најмладите граѓани (18-24 години) повеќе сметаат дека интернетот има позитивно влијание за разлика од другите возрастни категории.

Графикон 25 – Каково влијание има интернетот врз вас – %

Повеќе од една третина (36%) од испитаниците, изјавуваат дека се мотивирани да прифатат нови технолошки решенија, наспроти 33% кои не се мотивирани и 28%, кои сметаат дека се донекаде мотивирани. (Графикон 26). Гледано по демографските карактеристики, се забележува дека испитаниците од урбаните средини (40%) се повеќе мотивирани во однос на испитаниците кои живеат во руралните средини (28%), како и испитаниците со македонска етничка припадност (40%), за разлика од граѓаните со албанската етничка припадност (26%). Во однос на возраста, најмладите испитаници (18-24 години) се повеќе мотивирани во однос на другите возрасни категории каде процентот е значително помал.

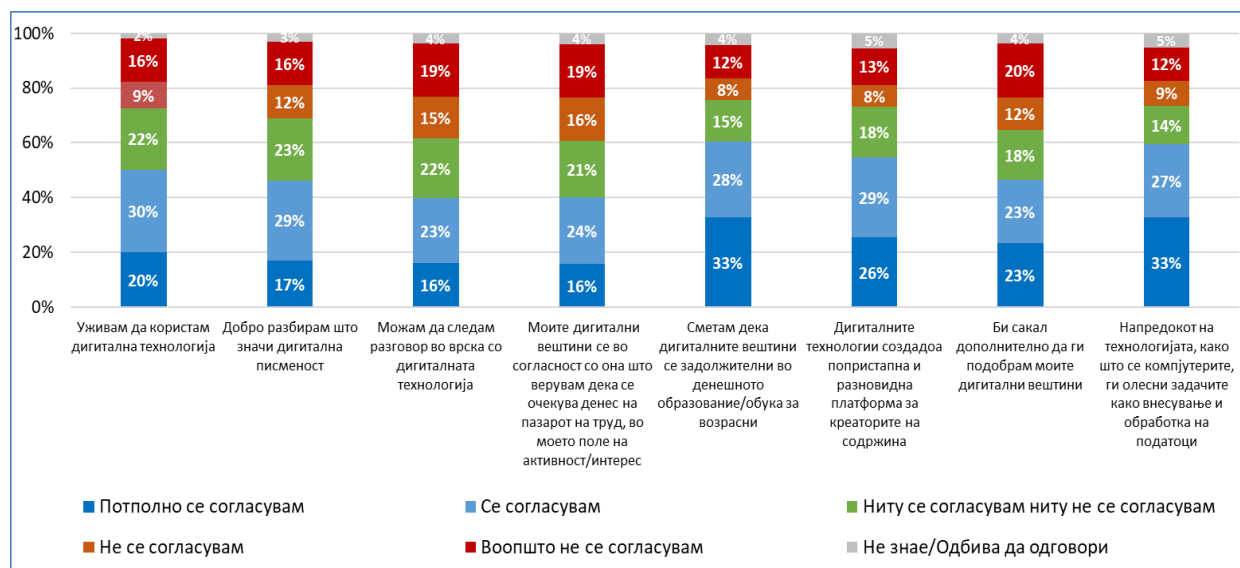

Графикон 26 – Дали сте мотивирани да прифатите нови технолошки решенија – %

Голем дел од анкетираниите граѓани (60%) се согласуваат (потполно се согласувам + се согласувам) дека дигиталните вештини се задолжителни во денешното образование/обука за возрасни, 20% не се согласуваат (не се согласувам + воопшто не се согласувам), додека 15% се

неутрални (ниту се согласувам ниту не се согласувам). Понатаму повеќе од половина од испитаниците (59%) се согласуваат (потполно се согласувам + се согласувам) дека напредокот на технологијата, како што се компјутерите, ги олесни задачите како внесување и обработка на податоци, 21% од нив не се согласуваат (не се согласувам + воопшто не се согласувам), додека 14% се неутрални (ниту се согласувам ниту не се согласувам). Половина од испитаниците (50%) изјавуваат дека се согласуваат (потполно се согласувам + се согласувам) со тоа дека уживаат да користат дигитална технологија, 25% не се согласуваат со тоа (не се согласувам + воопшто не се согласувам), додека 22% се неутрални (ниту се согласувам ниту не се согласувам). (Графикон 27).

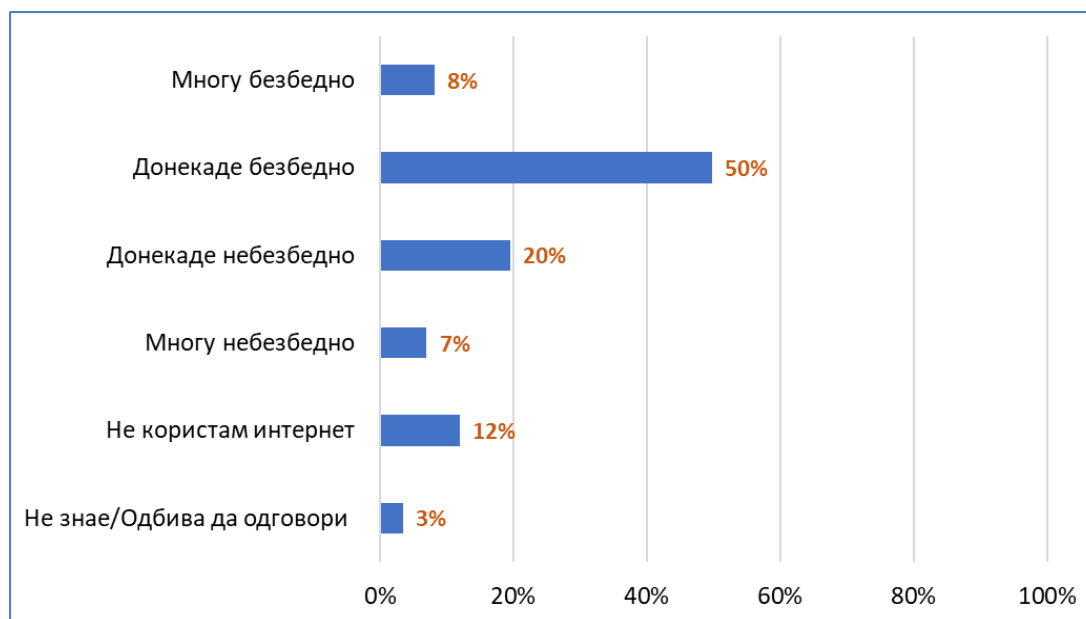
Демографските податоци на испитаниците, покажуваат дека граѓаните од урбаните средини во поголем степен се согласуваат (потполно се согласувам + се согласувам) со секоја од изјавите, за разлика од граѓаните кои живеат во руралните средини.

Графикон 27 – Колку се согласувате или не се согласувате со секоја изјава – %

Податоците покажуваат, дека над половина (58%) од испитаниците се чувствуваат безбедно (многу безбедно + донекаде безбедно) на интернет, додека една четвртина (27%) се чувствуваат небезбедно (донекаде небезбедно + многу небезбедно). (Графикон 28).

Анализата по демографските податоци, покажува дека македонците (59%) се чувствуваат повеќе безбедно (многу безбедно + донекаде безбедно) во однос на албанците (51%), додека, гледано според возрасните категории, се забележува дека најмладите граѓани (18-24 години) се чувствуваат повеќе безбедно (многу безбедно + донекаде безбедно) во однос на останатите возрасни категории.

Графикон 28 – Дали се чувствувате безбедно на интернет – %

Испитаниците кои одговорија дека се чувствуваат небезбедно (донекаде небезбедно + многу небезбедно) на интернет (27%), најголемиот дел од нив (69%), доколку се почувствуваат загорезени, ја посочуваат полицијата како прва институција од која би побарале помош, додека 19% сметаат дека не би побарале помош од никого. (Табела 6).

Полиција	69%
Не би побарал помош од никого	19%
Платформата на која ви се заканувале	10%
Мојот професор/училиште	1%

Табела 6 Ако се почувствувате загорезени на интернет, која е првата институција од кој ќе побарате помош -%

Како најголема закана на интернет, најголем процент од испитаниците кои се чувствуваат небезбедно (донекаде небезбедно + многу небезбедно) на интернет (27%), ја сметаат измамата (62%), каде што се значително повеќе мажи (70%), за разлика од жени (56%). Потоа над една третина (38%) некој да ги користи нивните фотографии на несоодветен начин, каде повторно повеќе жени (43%) изјавуваат дека ова е најголема закана за нив, во споредба со мажите (32%). Додека, 21% како најголема закана го наведуваат несаканото сексуално вознемирување на социјалните мрежи или по имејл. . (Табела 7).

Измама	62%
Некој да ги користи моите фотографии на несоодветен начин	38%
Несакано сексуално вознемирување на социјални мрежи или по имејл	21%
Не знае/Одбива да одговори	18%
Наидување на сексуални слики или содржини	17%
Булинг (врсничко насилство) или малтретирање	13%

Табела 7 Што мислите, која е најголемата закана за вас кога сте на интернет-%

Повеќе од половина од испитаниците (55%) изјавуваат дека досега немаат доживеано нешто несакано на интернет. 21% одговараат дека се соочиле со дезинформации, 11% со хакирање и 10% со наидување на сексуални слики и содржини. (Графикон 29). Жените се во значително поголем процент (12%), тие кои наидувале на сексуални слики и содржини на интернет, за разлика од мажите (8%).

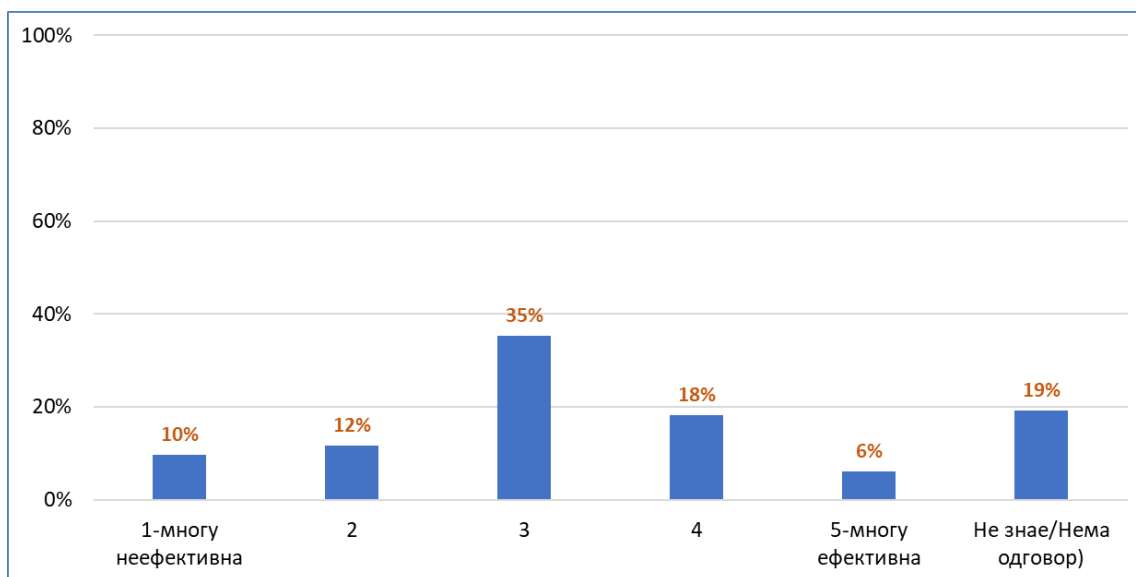

Графикон 29 – Дали некогаш сте доживеале нешто од следниве на интернет – %

4.5 Дигитални јавни услуги

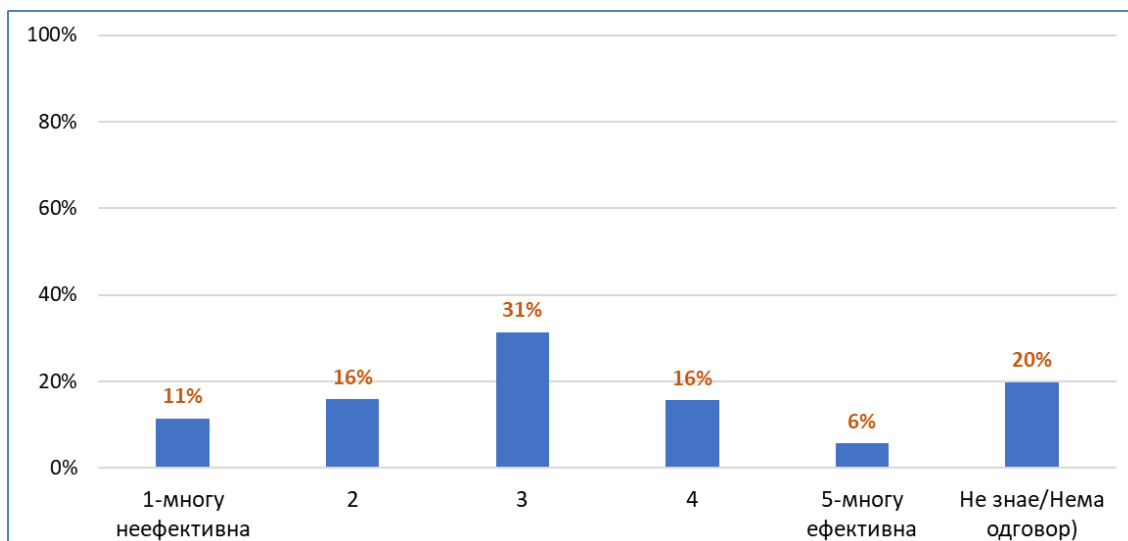
Овој дел од прашалникот имаше за цел добивање информации за тоа како граѓаните ја оценуваат централната и локалната власт, во користењето на дигиталната технологија. Колку се граѓаните задоволни во процесот на користење на јавните услуги, лично или онлајн и како го оценуваат своето искуство. Понатаму, беа прашани кои услуги би сакале да бидат обезбедени во е-Услуги платформата и што тие би сакале да се подобри. Дополнително, да дадат одговор дали сметаат дека веб-услугите што се обезбедуваат во државата се достапни за лицата со попреченост.

Податоците покажуваат дека приближно една четвртина од граѓаните (24%), сметаат дека централната власт е ефективна (оценка 4 и 5) во користењето на дигитална технологија, 21% сметаат дека е неефективна (оценка 1 и 2), додека повеќе од една третина (35%) од испитаниците даваат средна оценка (3). (Графикон 30). Дополнително, се забележува дека мажите (25%), повеќе сметаат дека централната власт е неефективна (оценка 1 и 2), во однос на жените (18%). Гледано и по етничката припадност, македонците (23%) повеќе сметаат дека централната власт е неефективна (оценка 1 и 2), во користењето на дигиталната технологија, за разлика од граѓаните од албанската етничка група (15%).

Графикон 30 – Колку е ефективна централната власт во користењето на дигитална технологија – %

Кога станува збор за локалната власт, 21% од граѓаните сметаат дека е ефективна (оценка 4 и 5) во користењето на дигитална технологија, 27% од граѓаните сметаат дека е неефективна (оценка 1 и 2), додека 31% даваат средна оценка (3). (Графикон 31). Повторно, гледано по етничката припадност, македонците (30%) повеќе сметаат дека локалната власт е неефективна (оценка 1 и 2), во користењето на дигиталната технологија, за разлика од граѓаните од албанската етничка група (22%).

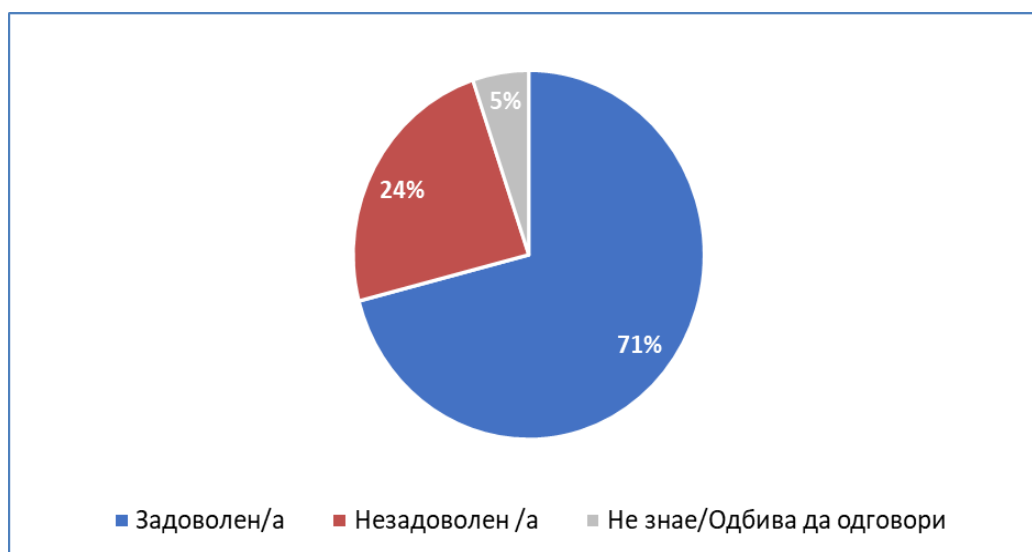
Графикон 31 – Колку е ефективна локалната власт во користењето на дигитална технологија – %

Во изминативе 12 месеци, 46% од граѓаните имале потреба да одат лично за здравствени услуги, исто така, 43% имале потреба за лична карта или пасош и една четвртina од граѓаните (25%) биле лично за регистрација на возило. (Графикон 32).

Графикон 32 – Какви владини/јавни услуги користевте лично (со физичка посета) во изминативе 12 месеци – %

Мнозинството од испитаниците (71%), се задоволни од искуството кое го имале со јавните услуги кои ги користеле во изминативе 12 месеци, додека 24% од нив се незадоволни. (Графикон 33).

Графикон 33 – Какво беше вашето искуство со добивање на овие услуги лично (со физичка посета) – %

Испитаниците кои не се задоволни (24%) од добивањето на јавните услуги, како причина најголем дел од нив го наведуваат долгото чекање за да се добие услугата (63%). Потоа, 43% се незадоволни бидејќи службениците биле груби и не услужливи, 41% се незадоволни поради

премногу гужва, 40% бидејќи постои неизвесност кога ќе се добие услугата и 26% поради присуството на многу луѓе во канцеларија, односно невозможно да се одржи растојание меѓу секоја личност. (Табела 8).

Премногу долго чекање за да се добие услугата	63%
Службениците беа груби и не услужливи	43%
Имаше премногу гужва	41%
Неизвесност кога ќе ја добиете услугата	40%
Многу луѓе во канцеларија/редица, невозможно е да се одржи растојание меѓу секоја личност	26%

Табела 8 Кои беа причините поради кои не бевте задоволни - %

4.5.1 Користење на националната платформа е-Услуги, нивоа на задоволство и потенцијални области за подобрување

Повеќе од половина (55%) од испитаниците, одговараат дека досега не ја користеле националната платформа е-Услуги, 16% потврдуваат дека ја користеле, додека 29% од граѓаните не слушнале за оваа платформа. (Графикон 34). Од вкупниот број на испитаници кои ја користеле е-Услуги (16%), се забележуваат значителни разлики во однос на местото на живеење. Поконкретно, платформата повеќе ја користеле испитаниците од урбаните средини (20%), за разлика од испитаниците кои живеат во руралните средини (11%). Дополнително, податоците покажуваат дека над половина (53%) од испитаниците кои ја користеле платформата, имале потреба заради лични документи и исправи, 33% од нив за услуги од областа на образование и обуки и 21% за услуги од областа на здравството. (Табела 9).

Графикон 34 – Дали некогаш сте ја користеле националната платформа е-Услуги –%

Табела 9 Кои области на онлајн услуги ги користевте на е-Услуги платформата - %

Лични документи и исправи	53%
Образование и обуки	33%
Здравство	21%
Нега и социјална заштита	13%
Домување и имот	13%
Даноци и јавни давачки	12%
Семејство и деца	11%
Транспорт и врски и животна средина	11%
Култура, спорт и рекреација	8%
Патување и транспорт	8%
Работа и вработување	7%
Миграција и визи	5%
Правосудство и човекови права	2%
Енергетски дејности	2%
Стопанисување	2%
Безбедност и одбрана	1%

Во однос на тоа какво било нивното искуство во добивањето на овие услуги, најголем дел од нив (61%) се задоволни од онлајн услугите, додека 21% од нив, изјавуваат дека имале технички потешкотии со веб-страницата. (Графикон 35).

Графикон 35 – Какво беше вашето искуство во добивањето на овие услуги онлајн –%

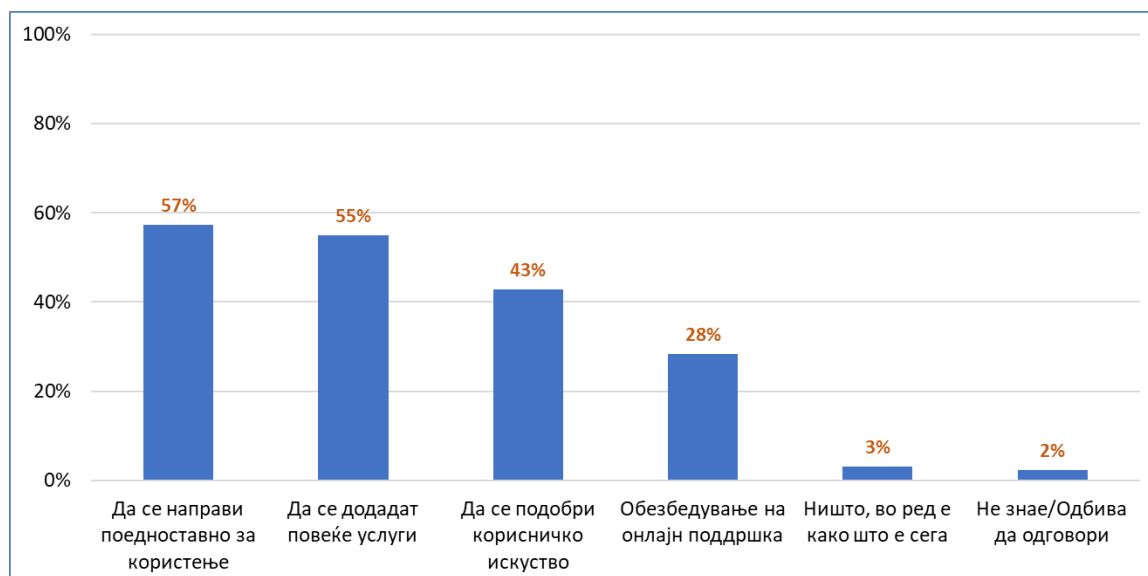
Од 16% од граѓаните, кои досега ја користеле е-Услуги платформата, најголем дел (63%) од нив, би сакале дополнително на платформата да им биде обезбедена услугата за плаќање на даноци, 44% од испитаниците би сакале услуги од граѓански регистар, 41% регистрација на возило и повеќе од една третина (35%) би сакале да вршат плаќања за комунални услуги, да бидат им

бидат обезбедени катастерски, геодетски и услуги за имот, како и услуги за имотно правни работи. (Графикон 36).

Графикон 36 – Кои други услуги, би сакале да ви бидат обезбедени во е-Услуги платформата –%

Повеќе од половина од граѓаните кои досега ја користеле е-Услуги платформата (16%), би сакале платформата да се направи поедноставна за користење (57%) и да се додадат повеќе услуги (55%). (Графикон 37).

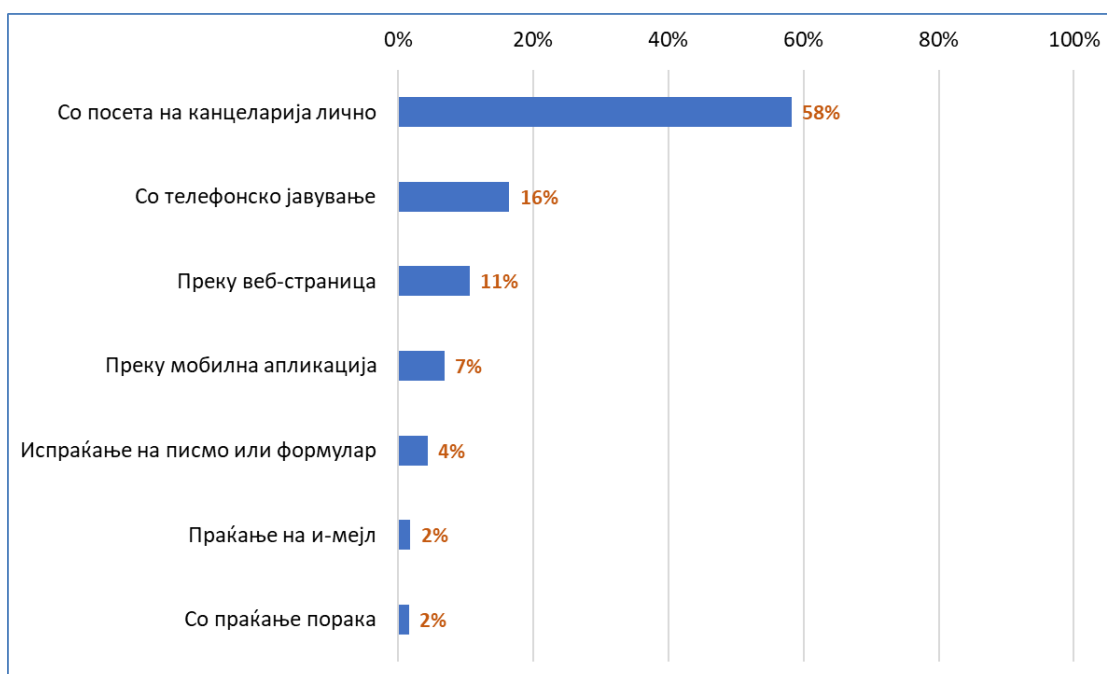
Графикон 37 – Кога би можеле, што вие би подобриле на е-Услуги платформата –%

Од граѓаните кои никогаш досега не ја користеле националната платформа е-Услуги (55%), над половина од нив (53%) како причина наведуваат дека немале пристап до уред или интернет, една третина (33%) бидејќи не знаеле како се користат услугите, додека 21% бидејќи услугите не се достапни на нивниот јазик. (Табела 10).

<i>Немав пристап до уред или интернет</i>	53%
<i>Не знаев како се користат услугите</i>	33%
<i>Услугите не се достапни на мојот јазик</i>	21%
<i>Процесот на онлајн услуга трае премногу долго</i>	13%
<i>Онлајн услугите не се достапни</i>	13%
<i>Сметам дека услугите лице в лице се подобри</i>	12%
<i>Онлајн услугите не се многу сигурни</i>	11%
<i>Не знае/Одбива да одговори</i>	11%

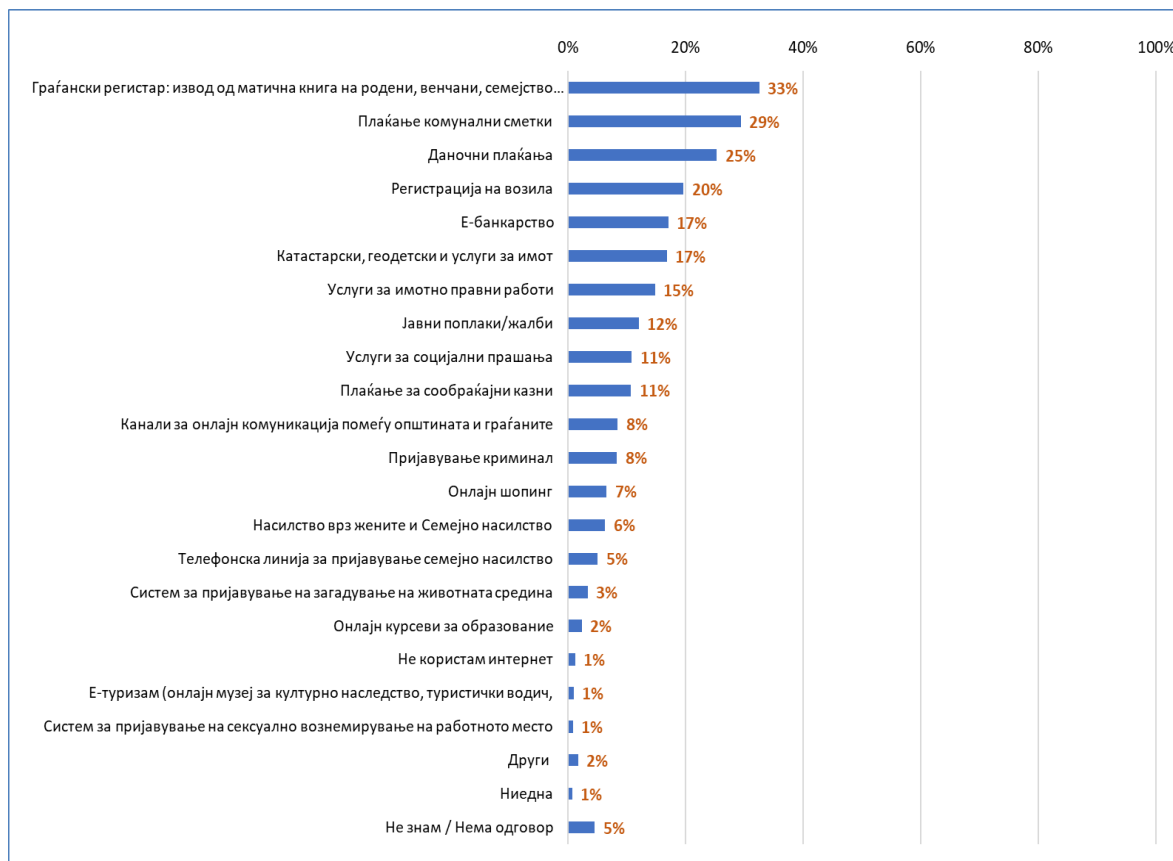
Табела 10 Ако во минатото не сте ги користеле или сте се двоумеле да ги користите онлајн владините услуги, кои биле причините - %

Над половина (58%) од граѓаните претпочитаат да ги користат јавните услуги со посета на канцеларија лично, 16% со телефонско јавување, 11% преку веб-страница, преку мобилна апликација би сакале 7%, испраќање на писмо или формулар 4% и 2% праќање на и-мејл и праќање порака. (Графикон 38). Според местото на живеење, се забележува дека граѓаните од урбаните средини (13%), повеќе претпочитаат да ги користат јавните услуги преку веб-страница, во однос на граѓаните од руралните средини (7%). Гледано според возраста на испитаниците, се забележува дека највозрасната категорија (65+ години) повеќе претпочита да ги користи услугите со лична посета на канцеларија, за разлика од другите возрасни категории, каде процентот е значително помал.

Графикон 38 – Како претпочитате да ги користите јавните услуги? –%

Според мислењето на една третина (33%) од граѓаните, најкорисна услуга која треба да се нуди онлајн е граѓански регистар (извод од матична книга на родени, венчани итн.), понатаму, 29% од испитаниците, го сметаат плаќањето на комунални сметки како најкорисна услуга и една четвртина (25%) даночните плаќања. (Графикон 39).

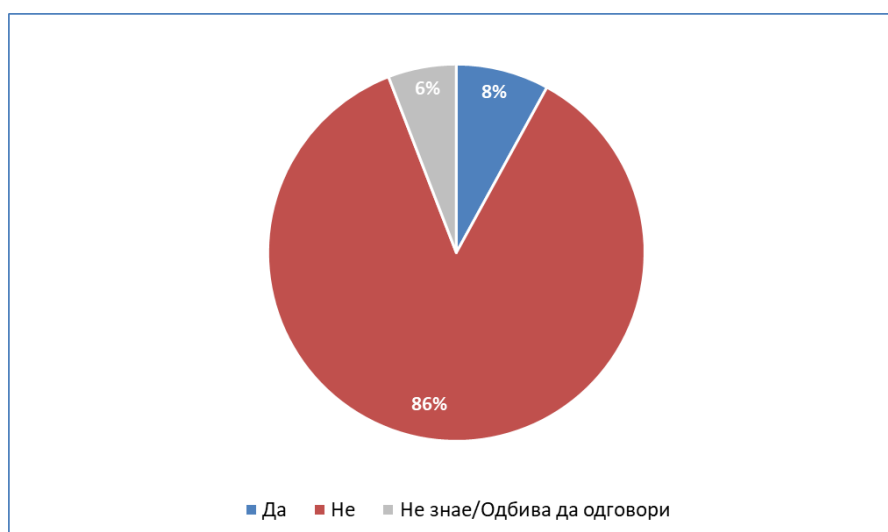

Графикон 39 – Кои услуги ќе бидат најкорисни и треба да се нудат онлајн –%

4.5.2 Граѓански перспективи: онлајн општински услуги, искуства и дигитализација

Во однос на тоа дали испитаниците користеле онлајн услуги што се нудат од нивната општина, мнозинството (86%) од нив, изјавуваат дека досега не користеле, 8% одговараат дека користеле, додека 6% не знаат. Испитаниците кои досега користеле онлајн услуги од својата општина, се повеќе испитаници кои живеат во урбаните средини (10%), за разлика од руралните средини (5%), исто така, поголем е процентот на македонци (10%) кои ги користеле онлајн услугите на општината, за разлика од испитаниците од албанската етничка група (3%). (Графикон 40).

Графикон 40 – Дали некогаш сте користеле онлајн услуги што се нудат од вашата општина –%

Испитаниците кои одговорија дека никогаш не користеле онлајн услуги на својата општина (86%), изјавија дека е поради следните причини: не сум запознаен/а дека општината нуди услуги он-лине (48%), поедноставно ми е да отидам во општина (15%) и не можам да се снајдам во апликацијата (12%). Разлики врз основа на полот на испитаниците, се исто така евидентни во одговорите. Поконкретно, жените во поголем процент (52%) велат дека не се запознаени дека општината нуди онлине услуги, во споредба со мажите (45%). (Табела 11).

<i>Не сум запознаен/а дека општината нуди услуги он-лине</i>	48%
<i>Поедноставно ми е да отидам во општината.</i>	15%
<i>Не можам да се снајдам во апликацијата</i>	12%
<i>Веб страницата на општината не нуди услови за добивање на одредена услуга он-лине</i>	8%
<i>Немам доверба дека предметот ќе биде завршен доколку поднесам барање он-лине</i>	7%
<i>Веб страницата на општината не функционира</i>	4%
<i>Документот којшто го издава општината не е валиден со електронски потпис</i>	2%
<i>Веб страницата на општината не е прегледна</i>	2%
<i>Сум поднел барање не ми одговориле во дадениот рок</i>	2%
<i>Веб страницата не е достапна на јазикот на којшто јас би сакал да поднесам барање</i>	0%

Табела 11 Ако во минатото не сте ги користеле или сте се двоумеле да ги користите онлајн владините услуги, кои биле причините - %

Граѓаните кои одговорија дека користеле онлајн услуги на својата општина (8%), ги посочуваат следните услуги: комунални работи (33%), урбанизам (30%), правни и општи работи и образование, спорт и култура (19%). (Табела 12). Иако податоците не откриваат статистички значајни разлики во однос на тоа кои онлајн услуги почесто ги користат жените или мажите, сепак, кај одредени услуги постои поголема тенденција да бидат повеќе користени од едниот или другиот пол. Поконкретно станува збор за следните услуги:

- Урбанизам, мажи (36%) – жени (23%)
- Правни и општи работи, мажи (21%) – жени (16%)
- Комунални работи, мажи (36%) – жени (29%)
- Локален економски развој, мажи (15%) – жени (6%)
- Даноци, мажи (9%) – жени (16%)
- Образование и спорт, мажи (15%) – жени (23%) и
- Барање за субвенции, стипендии, мажи (15%) – жени (19%).

Комунални работи	33%
Урбанизам	30%
Правни и општи работи	19%
Образование спорт и култура	19%
Барања за субвенции, стипендии	17%
Даноци	13%
Локален економски развој	11%
Јавни набавки	8%
Пријави проблем	8%
Инспекциски надзор	6%
Финансии	6%
Заштита на животна средина	6%
Совет	6%
Барање за средби со градоначалник/ претседател на Совет	6%
Предлог иницијативи	5%

Табела 12 Кои услуги ги користевте онлајн кои се нудат од вашата општина - %

Најголем дел од испитаниците (69%) кои ги користеле Е-услугите на општината, одговараат дека било лесно и брзо да се добијат услугите онлајн, додека на 11% од испитаниците насоките или информациите во платформата не им биле јасни и имале одредени технички проблеми. (Графикон 41).

Графикон 41 – Какво беше вашето искуство во користењето на Е-услугите што ги нуди вашата општина –%

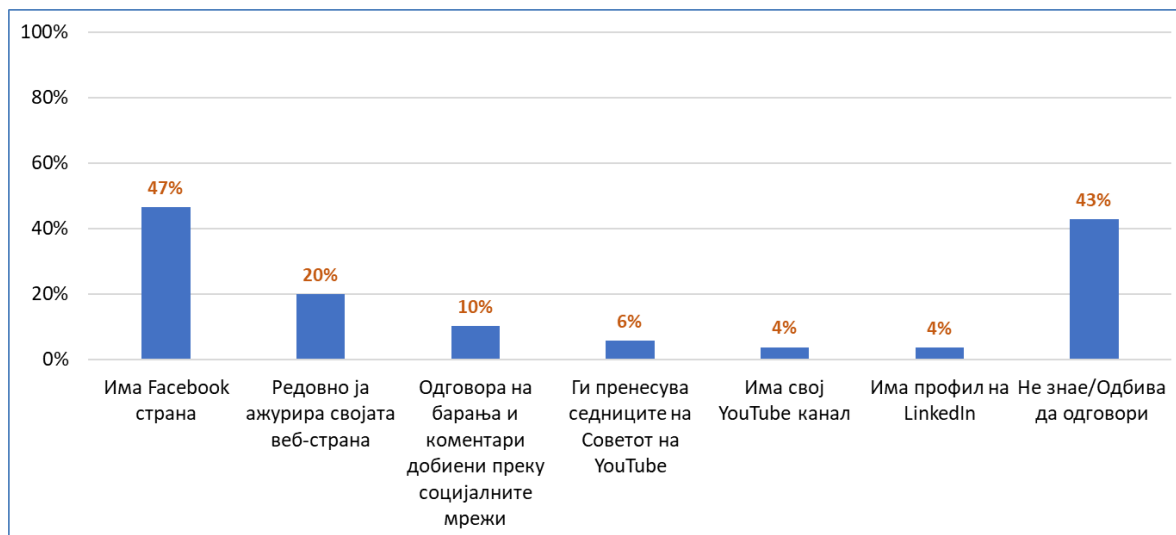
Дел од анкетираниите граѓани, сметаат дека сите области во надлежност на општината (7%) би требало да се дигитализираат, 6% сметаат дека треба да се дигитализираат катастерските и имотно правните услуги и 5% плаќањето на даноци и издавањето на лични документи. Додека, голем дел од испитаниците (59%), не знаат или одбиваат да одговорат. (Графикон 42).

Графикон 42 – Во која област според вас мислите дека услугите на општината би требало да се дигитализираат –%

Приближно половина од испитаниците (47%) одговориле дека нивната општина има Facebook страна, 20% од нив дека општината редовно ја ажурира веб-страната, 10% изјавуваат дека општината одговара на барања и коментари добиени преку социјалните мрежи, додека 43% од испитаниците не знаат. (Графикон 43). Анализирани според статистичките региони, се забележува дека најголем е процентот на испитаници од Југоситочниот регион кои одговараат дека нивната општина користи Facebook страна, за разлика од другите региони каде процентот е значително помал. Дополнително, поголем е бројот на испитаници од македонска етничка

припадност (54%), кои изјавуваат дека нивната општина користи Facebook страна, во однос на испитаниците од албанската етничка група (31%) и испитаниците од другите етнички групи (42%).

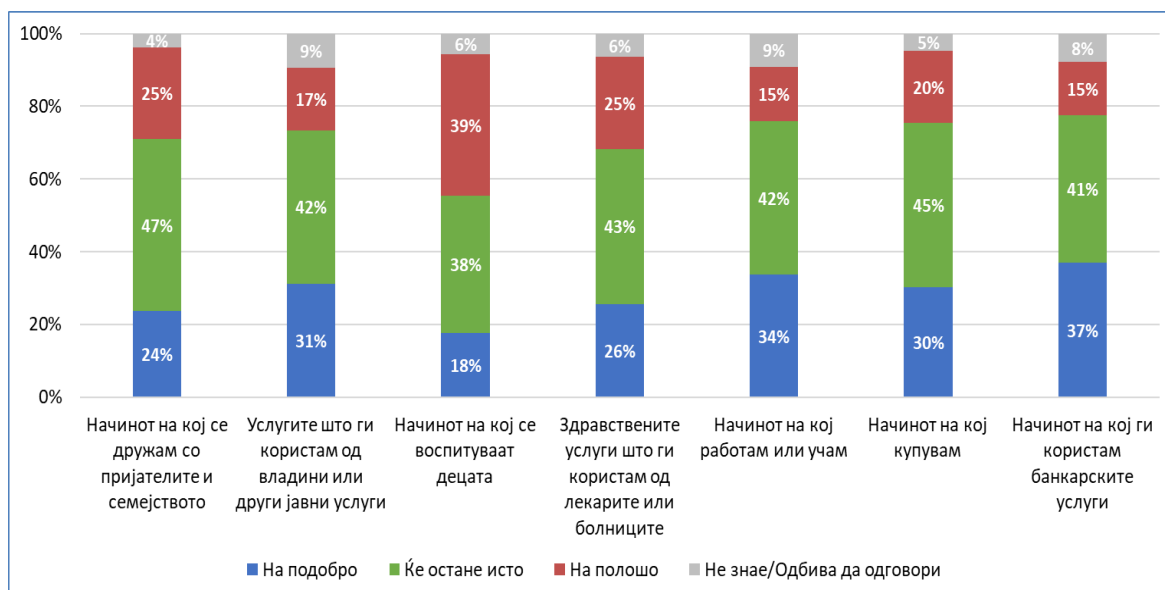

Графикон 43 – Што од следното има / користи вашата општина –%

4.5.3 Предвидување на технолошките влијанија: Истражување за идните перспективи и пристапноста во Северна Македонија

Во однос на прашањето до кој степен технологијата може да го промени начинот на кој се прават одредени активности, повеќе од една третина (37%) од испитаниците сметаат дека начинот на кој ги користат банкарските услуги ќе биде подобар во иднина, 15% сметаат дека ќе се промени на полошо, додека 41% сметаат дека нема да има промени, односно ќе остане исто. Начинот на кој работат или учат, 34% од испитаниците сметаат дека ќе се промени на подобро, 15% на полошо и 42% дека нема да има промени. Понатаму, во однос на услугите што ги користат граѓаните од владини или други јавни услуги, 31% сметаат дека технологијата ќе направи промена на подобро, 17% сметаат дека ќе биде полошо и 42% дека ќе остане исто.

Од податоците, може да се забележи дека најмал е процент на испитаници кои сметаат дека технологијата ќе го промени на подобро начинот на кој се воспитуваат децата (18%), односно 39% сметаат дека ќе има промена на полошо и 38% дека ќе остане на исто. (Графикон 44).

Графикон 44 – Гледајќи напред кон иднината, до кој степен сметате дека технологијата ќе го промени начинот на кој ја правите секоја од активностите –%

Во однос на тоа дали веб-услугите што се обезбедуваат во С. Македонија се достапни за лицата со попреченост, 43% од граѓаните не знаат, односно немаат одговор. Додека, повеќе од една третина (35%) сметаат дека не се достапни за лицата со попреченост и 22% потврдуваат, односно сметаат дека се достапни. (Графикон 45).

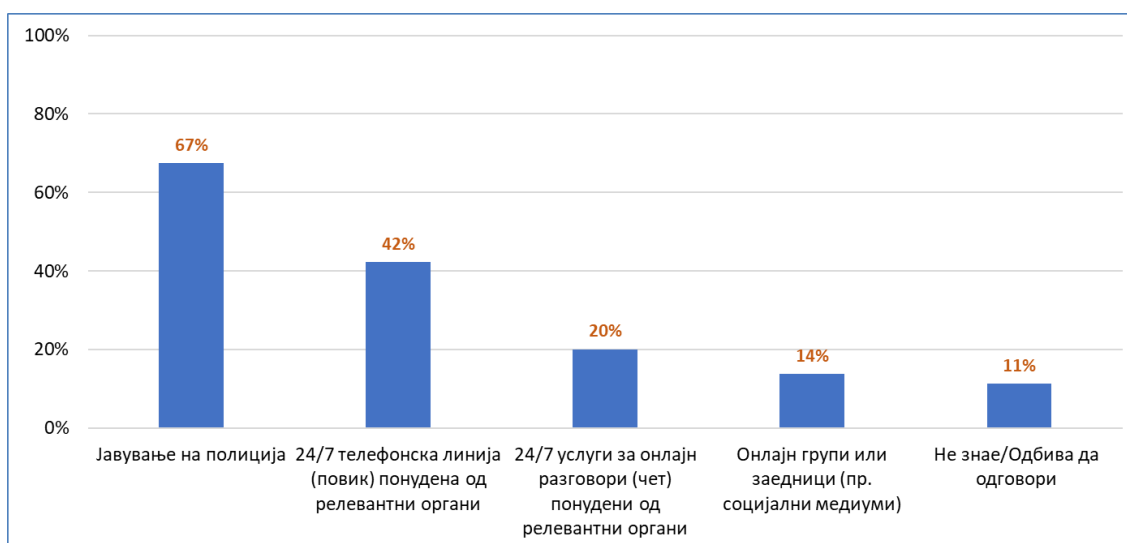
Графикон 45 – Дали веб-услугите што се обезбедуваат во С. Македонија се достапни за лицата со попреченост

4.6 Дигитална култура

Овој дел од прашалникот е наменет да обезбеди информации за свесноста и знаењето на граѓаните за тоа кои услуги според нив се најкорисни за барање на помош против семејно насилство, како и кои механизми ќе бидат корисни за пријавување и спречување на сексуално воземриување и насилство на работното место. Потоа беа прашани, доколку забележат како би сакале да пријават загадување на

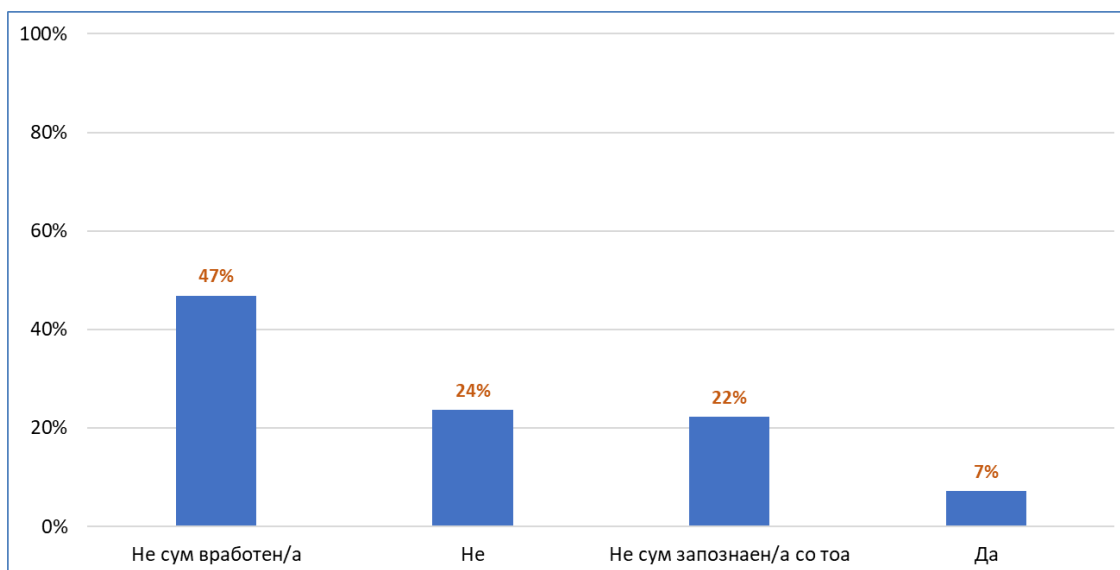
животната средина, како и за тоа дали би се чувствувале удобно да поднесат пријава за корупција преку онлајн платформа и дали би биле загрижени дека нивниот идентитет може да биде откриен.

Најголем процент од испитаниците (67%), сметаат дека јавувањето во полиција би било најкорисно кога би имале потреба од помош против насилство врз жените или семејното насилство. 42% од испитаниците сметаат дека најкорисно би било повик на 24/7 телефонска линија понудена од релевантни органи, 20% пак, сметаат дека најкорисно би било 24/7 услуги за онлајн разговори (чет). Додека, 14% од испитаниците како најкорисни ги сметаат онлајн групите или заедниците (пр. социјални медиуми). (Графикон 46). Гледано според демографските карактеристики на испитаниците, се забележуваат одредени статистички разлики. Имено, граѓаните од другите етнички групи во поголем процент (81%) сметаат дека јавувањето на полиција е корисна услуга за помош против насилство, за разлика од македонците (67%) и албанците (63%). Додека, во однос на останатите услуги, поголем е процентот на испитаници од македонска етничка припадност кои сметаат дека секоја од наведените услуги е корисна за барање помош против насилство, за разлика од испитаниците од албанската етничка група, каде процентот е значително помал. Гледано според статистичките региони, граѓаните кои живеат во Југозападниот регион во поголем број сметаат дека јавувањето во полиција е најкорисна услуга во барањето помош, за разлика од испитаниците кои живеат во другите региони, чиј процентот е значително помал.

Графикон 46 – Кои услуги мислите дека се најкорисни за барање помош против насилство врз жените или семејно насилство – %

Од испитаниците кои се вработени, 24% од нив изјавуваат дека на нивното работно место нема систем за пријавување на сексуално вознемирување и сексуално насилство. 22% од испитаниците не се запознаени, додека 7% потврдуваат дека има. (Графикон 47). Гледано според местото на живеење на испитаниците, поголем е процентот на испитаници од урбаните средини (9%), кои изјавуваат дека на нивното работно место има систем за пријавување на сексуално вознемирување и насилство, за разлика од руралните средини (4%).

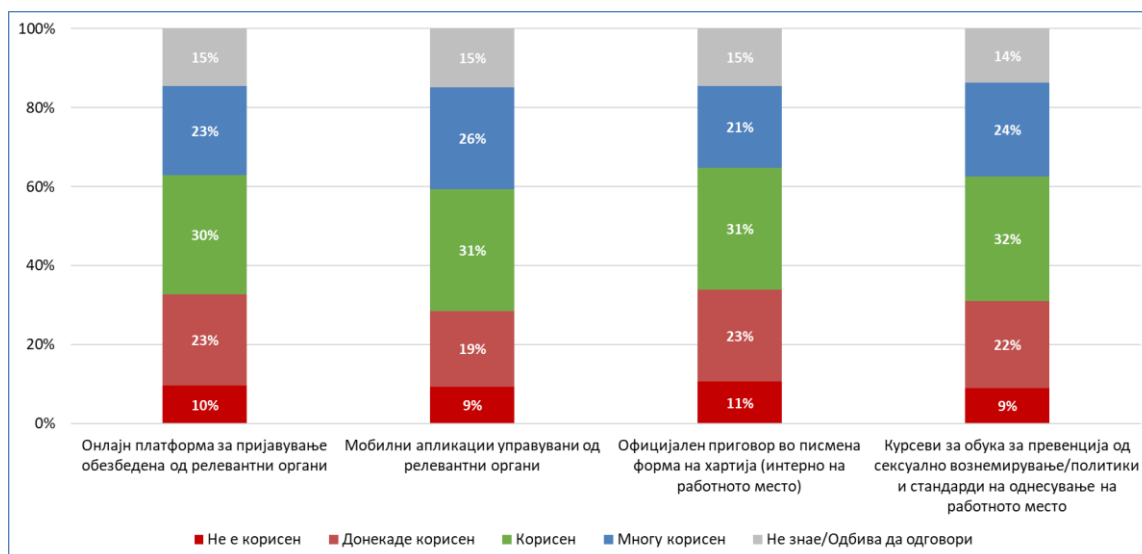
Графикон 47 – Дали на вашето работно место има некој систем за пријавување на сексуално вознемирување и сексуално насилство – %

Мобилните апликации управувани од релевантни органи, би биле корисен (корисен+многу корисен) механизам за пријавување и спречување на сексуално вознемирување и насилство на работното место, за повеќе од половина од анкетираните граѓани (57%). 19% изјавуваат дека би бил донекаде корисен механизам, додека за 9% не би бил корисен.

Понатаму, курсевите за обука за превенција од сексуално вознемирување/политики и стандарди на однесување на работното место, би биле корисен (корисен+многу корисен) механизам за 55% од граѓаните, за 22% би бил донекаде корисен, додека за 9% не би бил корисен механизам.

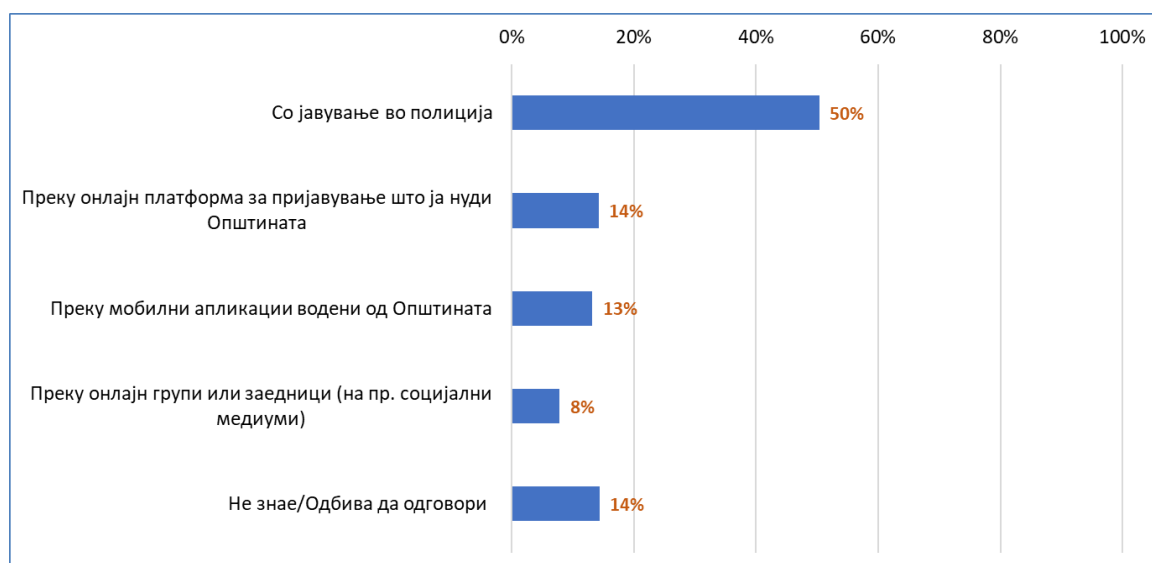
Онлајн платформата за пријавување обезбедена од релевантни органи, би била корисен (корисен+многу корисен) механизам за 53% од испитаниците, за 23% би бил донекаде корисен и за 10% не би бил корисен механизам. Во однос на овој механизам, се појавуваат значајни разлики во одговорите добиени од мажите и жените. Имено, мажите (37%) се поскептични (не е корисен + донекаде корисен) за корисноста на овој механизам во однос на жените (29%).

Официјален приговор во писмена форма на хартија, како механизам би бил корисен (корисен+многу корисен) за 51% од испитаниците, за 23% би бил донекаде корисен механизам, додека за 11% не би бил корисен. (Графикон 48).

Графикон 48 – Колку ќе бидат корисни следните механизми за пријавување и спречување на сексуално вознемирување и насилство на работното место – %

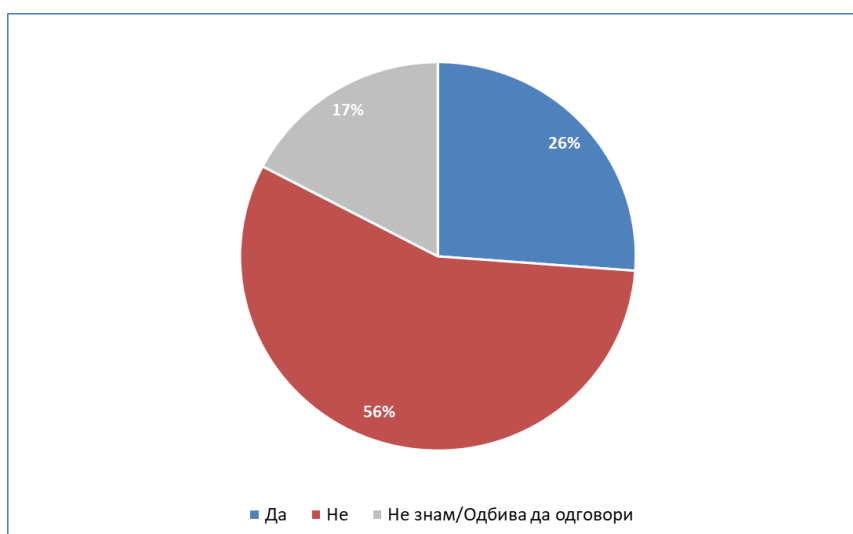
Половина од испитаниците (50%), доколку забележат загадување на животната средина, би сакале тоа да го пријават со јавување во полиција. 14% од испитаниците, би сакале да пријават преку онлајн платформа за пријавување што ја нуди Општината, 13% од нив би сакале да пријават преку мобилни апликации водени од Општината и 8%, преку онлајн групи или заедници. (Графикон 49). Во однос за етничката припадност на испитаниците, податоците покажуваат поголем број на албанци (56%) кои би сакале да пријават загадување на животната средина во полиција, од македонците (47%). Додека, граѓаните со македонска етничка припадност, повеќе од граѓаните од албанската етничка група, би сакале да пријават преку мобилна апликација водена од Општината, како и преку онлајн групи или заедници. Дополнително, гледано по статистичките региони, испитаниците од Југозападниот регион повеќе сакаат да пријават со јавување во полиција, за разлика од испитаниците кои живеат во другите региони.

Графикон 49 – Ако забележите загадување на животната средина во вашето соседство, како би сакале да го пријавите – %

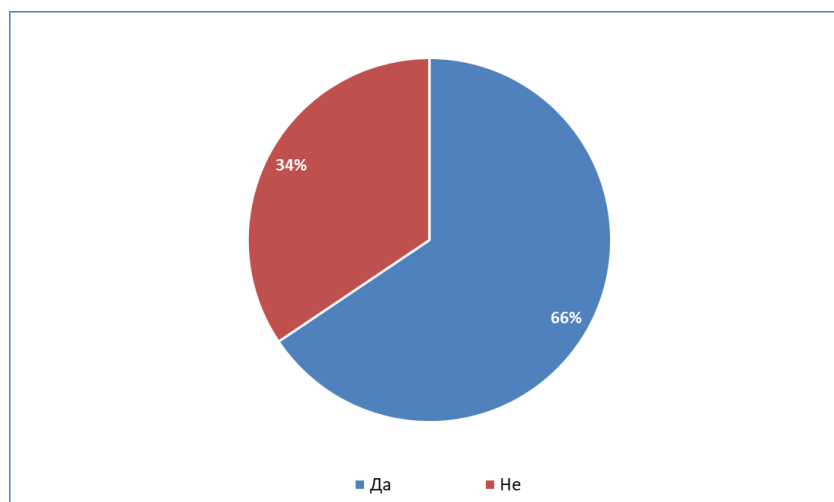

Над половина од граѓаните (56%) не би се чувствувале удобно да поднесат пријава или обвинение за корупција преку онлајн платформа, додека 26% од нив би се чувствувале пријатно и 17% одбиваат да одговорат. Испитаниците од урбаните средини, во поголем процент изјавуваат дека да, би се чувствувале удобно (30%), за разлика од испитаниците кои живеат во руралните средини (20%). Исто така, поголем е и бројот на испитаници со македонската етничка припадност кои да, би се чувствувале удобно (30%), за разлика од испитаниците од албанската етничка група (21%) и испитаниците од другите етнички групи (18%). (Графикон 50).

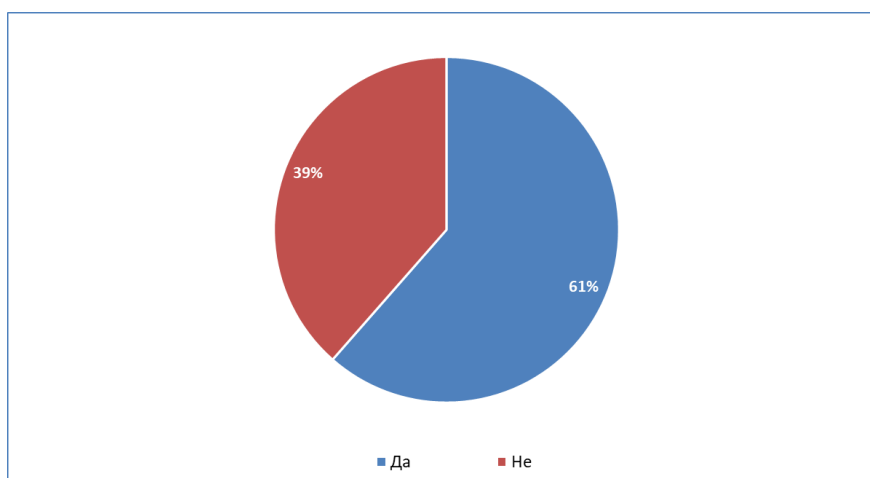
Графикон 50 – Дали би се чувствувале удобно да поднесете пријава или обвинение за корупција преку онлајн платформа- %

Во однос на тоа пак, дали се загрижени дека нивниот идентитет може да биде откриен, доколку онлајн поднесат пријава или обвинение за корупција, најголем дел од граѓаните (66%) одговараат дека да, би биле загрижени. Додека, 34% од граѓаните изјавуваат дека не би биле загрижени. (Графикон 51). Податоците укажуваат на тоа дека, испитаниците од македонска етничка припадност, се повеќе загрижени (71%) по ова прашање, за разлика од испитаниците од албанската етничка група (50%).

Графикон 51 – Дали сте загрижени дека вашиот идентитет може да биде откриен ако користите онлајн платформа за поднесување пријава за корупција- %

На прашањето дали испитаниците би се чувствувале поудобно да пријават наводи за корупција анонимно и преку обезбедени (шифрирани) системи, најголем дел од нив одговараат потврдно (61%), односно да, би се чувствувале поудобно. (Графикон 52). Додека пак, 39% од испитаниците изјавуваат дека не би се чувствувале поудобно. Повторно, македонците се во поголем процент кои изјавуваат дека на овој начин би се чувствувале поудобно (65%), за разлика од испитаниците албанци (55%).

Графикон 52 – Дали би се чувствувале поудобно да пријавите наводи за корупција анонимно и преку обезбедени (шифрирани) системи- %

5 Демографија

Демографските податоци на испитаниците кои беа анкетирани како дел од оваа анкета, и тоа по: пол, возраст, етничка припадност, место на живеење, регион, образование, работен статус, лични примања, број на членови и попреченост во домаќинството се дадени во *Табелата 13* во продолжение,

Демографски варијабли	Категории на демографските варијабли	Бр.	%
		802	100,0%
Пол	Машки	393	49,0%
	Женски	409	51,0%
Место на живеење	Град	498	62,1%
	Село	304	37,9%
Етничка припадност ¹	Македонци	506	63,2%
	Албанци	207	25,8%
	Друго	88	11,0%
Возрасна категорија	18-24 години	81	10,1%
	25-34 години	136	17,0%
	35-44 години	136	17,0%
	45-54 години	137	17,1%
	55-64 години	136	17,0%
	65 и повеќе години	176	21,9%
Регион	Вардарски	64	8,0%
	Источен	72	9,0%
	Југозападен	64	8,0%
	Југоисточен	80	10,0%
	Пелагониски	99	12,3%
	Полог	104	13,0%
	Североисток	63	7,9%
	Скопски	256	31,9%
Образование	Основно образование	186	23,2%
	Средно образование	417	52,0%
	Високо/Магистратура/Докторат	199	24,8%
Работен статус	Невработен	80	10,0%
	Вработен во јавен сектор	142	17,7%
	Вработен во приватен сектор	250	31,2%
	Повремено работам	20	2,5%
	Пензионер	198	24,7%
	Домаќинка	60	7,5%
	Студент/ ученик	47	5,9%
	Одбива да одговори/Нема одговор	5	0,6%
Лични примања во последните три месеци	Ништо не заработив	88	11,0%
	до 15.000 ден	74	9,2%
	15.001 ден до 21.000 ден	82	10,2%
	21.001 ден до 27.000 ден	145	18,1%
	27.001 ден до 35.000 ден	114	14,2%
	35.001 ден до 41.000 ден	56	7,0%
	Над 41.000 ден	98	12,2%

¹ Делот од примерокот за етничката припадност е дизајниран врз основа на податоците од Пописот на населението 2021 год. за вкупно резидентно население, без лица за кои податоците се превземени од административни извори.

Демографски варијабли	Категории на демографските варијабли	Бр.	%
		802	100,0%
Попреченост во семејството	Да	50	6.2%
	Не	726	90.5%
	Не сакам да сподела	26	3.2%
Број на членови во семејство	1	39	4.9%
	2	128	16.0%
	3	135	16.8%
	4	193	24.1%
	5	114	14.2%
	6	88	11.0%
	7	37	4.6%
	8	18	2.2%
	9	3	0.4%
	Одбива да одговори/Нема одговор	47	5.9%
	Регистрирано земјиште	Да	267
Не		510	63.6%
Одбива да одговори/Нема одговор		25	3.1%
Лична сметка во банка	Да	708	88.3%
	Не	84	10.5%
	Одбива да одговори/Нема одговор	10	1.2%
Станбен статус	Приватен стан/ куќа	698	87.0%
	Изнајмен стан/ куќа	23	2.9%
	Стан/куќа без плаќање (без кирија)	75	9.4%
	Привремено засолниште (колективно засолниште, шатор, итн.)	0	0.0%
	Одбива да одговори/Нема одговор	6	0.7%

Табела 14 - Демографија